

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1097

26. TRAVNJA 2024. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

Rezultati izbora zastupnika za Hrvatski sabor

HDZ uvjerljivi pobjednik u dijaspori

SADRŽAJ

5

DSHV izlazi na lokalne izbore
**Otvoreni za suradnju
s drugim političkim
opcijama u hrvatskoj
zajednici**

10

Toplo proljeće i ozimi usjevi
**Žito kao da se prevarilo
s vlatanjem**

12

Dr. sc. Ivan Rimac,
profesor Pravnog fakulteta
u Zagrebu i politički komentator
**Birači u Hrvatskoj
glasovali za stabilnost
i kontinuitet**

20

Okrugli stol O Šokcima je rič
u Somboru
**Zajednica bogatih, ali
zaboravljenih običaja**

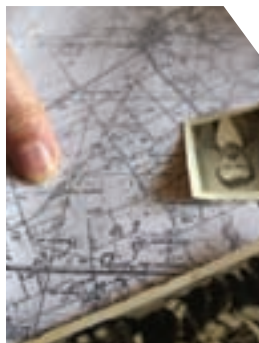
31

Novi glazbeni album
u nakladi ZKVH-a
**Tamburaški troplet
vojvođanskih Hrvata**

36

Sjećanje Tone i Pere Marcikića
Jožino selo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeve 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Mira Tumbas (predsjednica), vlč. Josip Ivešić,
Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Nevenka
Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić, Ama-
lija Šimunović, Željka Vukov

v. d. RAVNATELJICE:

Mirjana Trkulja

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Ivana Petrekanić Sič

(koordinatorka dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarica, urednica političke rubrike)

Željka Vukov
(novinarica, urednica društvene rubrike)
Davor Bašić Palković
(novinar, urednik rubrike kultura)
Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)
Zvonko Sarić
(novinar)
Jelena Dulić Bako
(novinarica)
Suzana Darabašić
(novinarica dopisništva Srijem)
LEKTOR:
Zlatko Romić
TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (grafička urednica)
FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević
ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić
(tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

(Post)izborne razlike i sličnosti

Birači u Hrvatskoj svoje su rekli 17. travnja (oni u dijaspori i 16.). Birališta su zatvorena u 19 sati, a već u 21 sat Državno izborno povjerenstvo počelo je objavljivati rezultate izbora. Do dva sata iza ponoći bilo je obrađeno više od 99 posto biračkih mjesta i već tada se sa sigurnošću znalo koliko je koja stranka ili koalicija osvojila na izborima. U svih dvanaest izbornih jedinica.

Mediji u izbornom danu nisu izvještavali o tučama, džipovima, bugarskim vlakovima i sličnoj scenografiji koja prati neke druge (znate dobro koje) izbore. Da ne bude zabune, to naravno ne znači da nije bilo prijavljenih izbornih nepravilnosti i pritužbi birača.

Ni s izborom nove Vlade Hrvatske, kao ni s izborom srbijanske Vlade ne ide glatko. U prvom slučaju, jer je stranci s najviše glasova potrebna potpora drugih stranaka i koalicija, a manevarski prostor za takve pregovore i nije pretjerano širok, zahtijevat će ustupke, možda odstupanje od nekih principa. U drugom slučaju takvih problema nema, jer je još u izbornoj noći 17. prosinca bilo jasno tko će držati sve konce u Nemanjinoj 11, ali i vojvođanskoj Vladi. Ipak, netko nas (znate i tko) voli držati u neizvjesnosti, ne samo nas već i svoje članstvo, stranačke dužnosnike i buduće ministre.

Ime prvog čovjeka Sabora stranka s najviše mandata objavila je nekoliko dana poslije izbora. U Srbiji se i na to čekalo mjesecima. A javnosti se malo-malo bacala udica s imenima mogućih.

I birači u Hrvatskoj i birači u Srbiji uskoro će opet na izbore. Već u lipnju. U Hrvatskoj će birati 12 zastupnika u Europskom parlamentu. Srbija nije članica Europske unije, pa nema pravo na europarlamentarce, ali će birati vlast u Beogradu i 88 lokalnih samouprava. Za europski parlament natjecat će se kandidati s 25 lista. Bojkot izbora u Hrvatskoj, ni europskih ni bilo kojih drugih, nije opcija. Za beogradske i lokalne izbore kod oporbe je »hoću na izbore, neću na izbore«. Agrumente imaju i oni iz grupacije »hoću« i grupacije »neću«.

Z. V.

Hrvatska četvrti put bira eurozastupnike

Državno izborno povjerenstvo (DIP) Republike Hrvatske zaprimilo je 25 kandidacijskih lista za europske izbore koji će biti održani u nedjelju, 9. lipnja, a na kojima će birači izabrati 12 europskih zastupnika na pet godina.

Posljednja je svoju listu predala stranka Pokret za životinje, prije nje Stranka Ivana Pernara i Radnička fronta, potvrdio je član i glasnogovornik DIP-a **Slaven Hojski**.

FOTO: Hina.hr

Do utorka u ponoć, kada je istekao rok za kandidature, DIP je zaprimio 23 stranačke, odnosno koalicijske liste i dvije nezavisne, odnosno liste grupe birača. Nakon objavljivanja zbirne izborne liste s listama koje su proglašene pravovaljanim, početak službene izborne promidžba koja će trajati 44 dana, do ponoći, 7. lipnja kada nastupa dvodnevna izborna šutnja.

DIP je za lipanjske europske izbore zaprimio osam lista manje nego 2019. godine kada su se na istim izborima natjecale 33.

Uz liste političkih stranaka i koalicija, HDZ-a, Mosta, Možemo, DP-a, SDP-a i drugih, pristigle su mu i dvije

nezavisne, odnosno liste grupe birača. Podnijeli su ih aktualni europarlamentarac **Ladislav Ilčić**, te influenserica **Nina Skočak** (26) čija je lista Gen Z sastavljena isključivo od mladih ljudi.

HDZ-ovu listu nosi **Andrej Plenković**, Mostovu **Božo Petrov**, DP-ovu **Ivan Penava**, SDP-ovu koalicijsku **Biljana Borzan** itd.

Hrvatska će u lipnju četvrti put glasati na europskim izborima. Prvi put je to radila 14. travnja 2013. godine, prije službenog ulaska u EU-u, 1. srpnja te godine. Tada je birano 12 zastupnika, a mandat im je trajao samo godinu, jer su se iduće, 2014. održavali redovni europski izbori. Posljednji europski izbori održani su u svibnju 2019. godine.

Najkasnije s danom predaje liste svi su sudionici europskih izbora bili dužni otvoriti poseban račun za financiranje izborne promidžbe u kojoj po listi ne smiju potrošiti više od 530.891 eura. Osim vlastitim sredstvima, promidžbu mogu financirati i donacijama, političkoj stranci te nezavisnoj listi fizičke osobe mogu donirati do 3.981 eura, a pravne do 26.544 eura. Onima koje doniraju, donatori su dužni dostaviti izjavu da se protiv njih ne vodi postupak naplate dospjelih neplaćenih obveza prema državnom i lokalnim proračunima ili zaposlenicima. Za donacije čija vrijednost prelazi 663,61 eura donator i primatelj donacije dužni su zaključiti ugovor i priložiti mu spomenutu donatorovu izjavu.

Političke stranke i nositelji nezavisnih lista dužni su DIP-u dostavljati izvješća o financiranju promidžbe za europske izbore, prvi put to moraju učiniti sedam dana prije izbora, dakle zaključno s 1. lipnja, a drugi put 30 dana nakon održanih izbora, dakle zaključno s 8. srpnja.

Hina.hr

Novi objekt SKC-a u Novom Sadu

Predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** otvorio je u utorak novi objekt Studentskog kulturnog centra u Novom Sadu, navodeći da je ta ustanova, prvi put od svog osnivanja, dobila prostor površine od gotovo 3.500 četvornih metara. Objekt je u potpunosti opremljen za realizaciju kulturnih i umjetničkih programa, a u potpunosti ga je financirala Pokrajinska vlada preko Uprave za kapitalna ulaganja Vojvodine.

»To je ujedno i prvi novoizgrađeni objekt namijenjen kulturi u Novom Sadu od 1981. godine, kada je izgrađeno Srpsko narodno pozorište«, izjavio je Igor Mirović.

Studentski kulturni centar u Novom Sadu, čiji je osnivač AP Vojvodina, organizira različite programe radi poticanja kulturnog, umjetničkog i znanstvenog stvaralaštva studenata. Jedno od važnijih područja djelovanja jest produkcija scenskog programa i kazališnih predstava, tiskanih i glazbenih izdanja, organizacija koncerata, izložbi, glazbenih, filmskih i strip festivala i drugih programa. Objekt ima multifunkcionalnu koncertnu dvoranu s 200 mjesta za sjedenje i 1.000 mjesta za publiku koja će koncerte pratiti stojeći, izložbenu galeriju, kao i dio namijenjen studentskim organizacijama.

Beogradski i lokalni izbori 2. lipnja

Zastupnici Narodne skupštine Srbije usvojili su u utorak izmjene i dopune Zakona o lokalnim izborima koje omogućavaju da se lokalni izbori u Srbiji održe istodobno s već raspisanim izborima za Skupštinu Beograda 2. lipnja.

Predsjednica Skupštine **Ana Brnabić** je sazvala sjednicu za ponedjeljak na prijedlog 187 zastupnika, a glasanju je prethodila debata duža od deset sati koju su obilježili brojni verbalni sukobi zastupnika oporbe i vlasti.

Od ukupno 204 zastupnika u dvorani »za« je glasalo 165, »protiv« 26, a uzdržano je bilo dvoje, dok 11 zastupnika nije glasalo. U debati su sudjelovali i zastupnici oporbe koja je odlučila izaći na raspisane izbore, ali i

zastupnici onog dijela oporbe koji će te izbore bojkotirati.

Redoviti lokalni izbori u 2024. godini bit će održani u 88 gradova i općina, među kojima su i 23 gradske općine u Beogradu, Nišu i Požarevcu.

Oporba se podijelila oko izlaska na beogradske izbore. Na izbore će, kako je najavljeno, izaći Zeleno lijevi front, Narodni pokret Srbija, Ekološki ustanak, Demokratska stranka, Pokret slobodnih građana i Novo lice Srbije, dok su Stranka slobode i pravde, Srbija centar i koalicija NADA najavile da neće sudjelovati, jer smatraju kako nema vremena za poboljšanje izbornih uvjeta do 2. lipnja.

DSHV izlazi na lokalne izbore

Otvoreni za suradnju s drugim političkim opcijama u hrvatskoj zajednici

Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na sjednici održanoj u utorak, 23. travnja, donijelo je odluku o sudjelovanju na lokalnim izborima koji će biti održani 2. lipnja. Kako ističu, DSHV s velikim interesom nastavlja redovito pratiti društvene procese u Srbiji, a izravnim sudjelovanjem i participacijom u političkim procesima nastoji artikulirati legitime interese ovdašnjih Hrvata te davati prinose razvoju demokracije, ostvarenju načela multikulturalnosti, vladavine prava i rasta općeg dobra svih građana naše države.

»Od demokratskoga standarda demokratske participacije nacionalnih manjina DSHV nije, niti ima namjeru odustati. Jer, držimo se načela da o našoj sudbini moramo i mi biti pitani i biti u prilici odlučivati na svim razinama vlasti i u svakoj lokalnoj samoupravi gdje živi značajan broj Hrvata. Iskustvo koje imamo u proteklom razdoblju na republičkoj, pokrajinskoj i na razini Grada Novog Sada jasno kazuju da kao politički predstavnici hrvatske zajednice možemo biti odgovorni, kompetentni i pouzdani nositelji i obnašatelji državne, regionalne i lokalne vlasti«, navodi se u priopćenju koje potpisuje predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**.

DSHV ukazuje kako za razliku od Hrvatske, u Srbiji ne postoji institut zajamčenih mandata koji ispravlja i nadomješta nepravdnosti izbornih pravila po pitanju političke zastupljenosti nacionalnih manjina te osigurava njihovo djelotvorno sudjelovanje u procesima donošenja odluka.

»Prema postojećim zakonskim rješenjima, što potvrđuju svi dosadašnji izborni ciklusi, Hrvatima u Srbiji je samo-

stalnim izbornim nastupom tako što teško moguće ostvariti. Stoga ćemo nastaviti graditi ona politička partnerstva u predizbornim savezima koja će jamčiti sudjelovanje autentičnih predstavnika hrvatske zajednice u procesima donošenja odluka. Ti savezi moraju počivati na sličnim političkim vrijednostima izabranih partnera. Otvoreni smo

i nadalje za suradnju s drugim političkim opcijama u hrvatskoj zajednici, s tim da osnova eventualne predizborne suradnje mora počivati na ostvarenim rezultatima u ranijim izbornim ciklusima. Čvrsto vjerujemo također da ćemo nastaviti zajednički nastupati na izborima uz podršku svih konstruktivnih institucija i organizacija Hrvata u Vojvodini. Ponovnim ostvarenjem tog našeg političkog cilja – sudjelovanjem u izborima i osvajanjem vijećničkih mandata, otklanjanje velikog broja deficita koji prate naš put prema demokratskom društvenom djelovanju u punom kapacitetu, bit će uspješno nastavljeno«, zaključuje se u priopćenju.

H. R.

HDZ uvjerljivi pobjednik u dijaspori

*HDZ je uvjerljivi pobjednik hrvatskih parlamentarnih izbora u 11. izbornoj jedinici u kojoj su glasali birači izvan Hrvatske. Od osam kandidiranih lista, HDZ je osvojio sva tri zastupnička mandata. U inozemstvu je pristupilo glasanju 41.120 birača, za HDZ je glasalo 32.108 (79,45 %) birača * lako 11. izbornu jedinicu praktično čini cijeli svijet, jer su se izbori za Hrvatski sabor u inozemstvu održali u 41 državi, od važećih listića, najveći dio, njih čak 33.806, dolazi iz Bosne i Hercegovine*

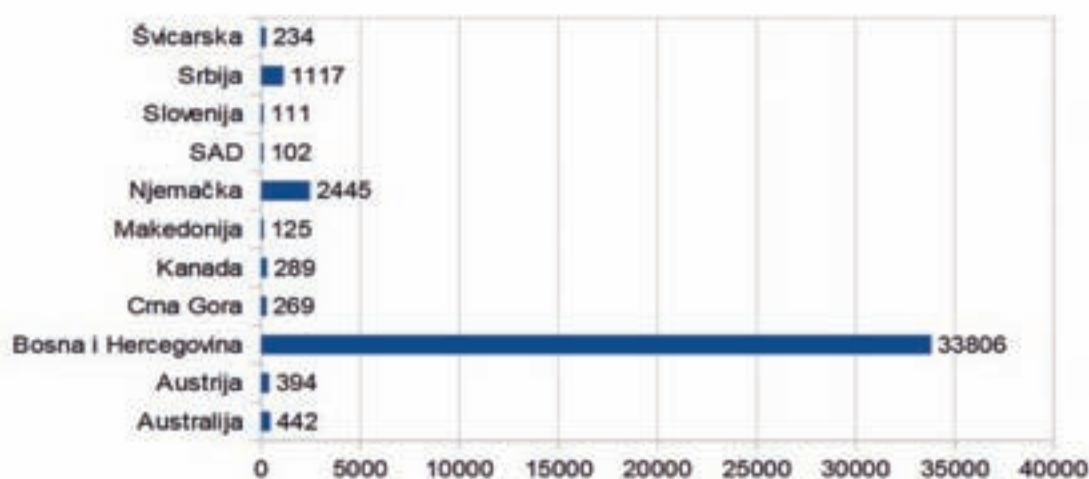

Nakon održanih parlamentarnih izbora u Hrvatskoj na kojima je Hrvatska demokratska zajednica osvojila najveći broj mandata (61), ali nedovoljno za formiranje vladajuće većine i izbor Vlade, intenzivno se odvijaju pregovori o sastavljanju nove vlasti. Socijaldemokratska partija i Rijeke pravde osvojile su 42 mandata, treći po snazi je Domovinski pokret s 14 zastupnika, zatim slijede Most s 11, Platforma Možemo! s 10, Istarska demokratska stranka ima 2, Nezavisna platforma Sjever 2, te Fokus Republika 1 zastupnika, a u formiranju većine kao i Vlade važnu grupaciju čine i osam zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

Pregovori i procjene o tome tko će uspjeti okupiti većinu od najmanje 76 zastupnika, koliko ih je potrebno da se izabere predsjednik Sabora, a time konstituira i novi saziv hrvatskog parlamenta mogu se odvijati, zbog ponovljenih izbora na dva biračka mjesta i zakonskih rokova, do druge polovice svibnja.

Kako je glasala dijaspora?

U ukupnom broju izabranih zastupnika HDZ-a tri su izabrana u 11. izbornoj jedinici u kojoj je glasala dijaspora. Naime, od ukupno osam lista, sva tri zastupnička mandata osvojila je lista HDZ-a kojoj je nositelj bio **Zvonko Milas**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Za ovu listu, na kojoj je bila i kandidatkinja Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, aktualna predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**, glasalo je 32.108 (79,45 %) birača. Za Most je glasalo

Broj glasača u državama svijeta
u 11. izbornoj jedinici (u kojima ima preko 100 birača)

2.684, za Hrvatsko bilo 2.469, za Platformu Možemo! 1.242, Odlučnost i Pravednost 845, A-HSP Dražen Keleminec 445, za Stranku Ivana Pernara 417 i za Fokus Republiku 202.

U inozemstvu je pristupilo glasanju 41.120 birača, važećih listića bilo je 40.412 a nevažećih 695. Birači su mogli iskoristiti i preferencijalni glas pa zaokružiti broj ispred imena jednog kandidata na određenoj listi. Tako kandidat koji osvoji najmanje 10 posto glasova svoje liste ima prednost pred ostalima, neovisno o tome gdje je smješten na listi. Iako 11. izbornu jedinicu praktično čini cijeli svijet, jer su se izbori za Hrvatski sabor u inozemstvu održali u 41 državi, od važećih listića najveći dio, njih čak 33.806, dolazi iz Bosne i Hercegovine.

Na pobjedničkoj listi HDZ-a najviše glasova, njih 7.967 osvojio je nositelj liste Zvonko Milas, zatim **Dario Pušić**, 3.887 glasova i **Radoje Vidović** 3.499, koji su i osvojili zastupničko mjesto. Jasna Vojnić je osvojila ukupno 823 glasa, od toga u Srbiji 686, u BiH 87 i 52 u drugim državama.

Druga lista na kojoj su bili i kandidati iz Srbije je bila lista Fokus Republika s nositeljem liste dr. **Tomislavom Stan-**

Glasalo	41.120
HDZ	32.108
Most	2.684
Hrvatsko bilo	2.469
Možemo	1.242
Odlučnost i pravednost	845
A-HSP	445
Stranka Ivana Pernara	417
Fokus Republika	202

Rezultati izbora u dijaspori (11. izborna jedinica)

tićem. Ova je lista osvojila ukupno 202 glasa, od toga 89 u Srbiji. Tomislav Stantić je na ovoj listi osvojio najviše glasova, ukupno 86.

Mobiliziranje glasača u Srbiji

»Mobiliziranje svih koje okuplja Hrvatsko narodno vijeće (HNV), mjesnih odbora i podružnica DSHV-a, članova udruga koje promiču kulturu Hrvata bilo je iznimno«, objavio je na

društvenim mrežama predsjednik ove stranke **Tomislav Žigmanov**, navodeći kako je riječ o najvećem broju izašlih na hrvatske izbore od kada Hrvati u Srbiji sudjeluju u političkim procesima matične države. Po njegovim riječima rezultat je to kampanje putem društvenih mreža, pozivanja i organiziranja članova udruga za koje je organiziran prijevoz do Subotice i Beograda iz svih mjesta u kojima žive Hrvati.

Konzul-savjetnik u hrvatskom konzulatu u Subotici **Zdravko Vincelj** izjavio je da su dva izborna dana protekla mirno i dostojanstveno. Nije bilo zastoja, ni bilo kakvih problema i pored povećanog interesa za glasanje.

Prema neslužbenim procjenama, glasačko pravo ima oko 35.000 hrvatskih državljana koji u Srbiji borave privremeno ili trajno.

Na parlamentarnim izborima 2020. u Srbiji je glasalo 416 birača, a 2016. njih 327.

Kandidatkinja na listi HDZ-a Jasna Vojnić vjeruje kako je ovo novi početak za Hrvate u Srbiji.

»Premda smo izlaznost na izbore za Hrvatski sabor u Srbiji utrostručili, dobrobit za našu zajednicu ovoga puta nemjeriva je brojkama. Ono što je premijer Andrej Plenković i Hrvatska demokratska zajednica učinila uračunavajući Hrvate u Srbiji u svoje programe, tek će se višestruko umnožiti. Zajedništvo koje smo u ovih mjesec dana imali, motivacija i ponos među pripadnicima naše zajednice, angažiranost koordinatora u stvaranju mreže, timski rad, širenje vidljivosti i prostora za nove ljude u zajednici, spremnost pojedinaca da voze preko 100 km da bi dali svoj glas i želja mnogih da tek ulože dodatni napor za konačno stjecanje hrvatskog državljanstva, uistinu nema cijenu. Koordinacija od strane DSHV-a i dosadašnji rezultati rada Hrvatskog nacionalnog vijeća učinili su da na samo dva glasačka mjesta u Srbiji članovi zajednice, od kojih mnogi nemaju hrvatsko državljanstvo zbog otežanih i višegodišnjih procedura, svoju vjeru u opstanak i razvoj pretoče u glasove. Za sada još uvijek, u apsolutnom broju ne prevelike, ali vjerujemo da je za Hrvate u Srbiji ovo tek jedan novi početak«, kazala je Vojnić.

J. D.

DSHV čestitao HDZ-u, pobjedniku na izborima

Na izborima za Hrvatski sabor, lista koju predvodi Hrvatska demokratska zajednica osvojila je najviše zastupničkih mjesta, 61. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini čestita pobjedniku izbora predsjedniku HDZ-a **Andreju Plenkoviću** na ovome uspjehu, »zadovoljan što su i Hrvati u Republici Srbiji, više no ikada do sada, i u strukturno-organizacijskom smislu kvalitetnije, dio te pobjede«.

DSHV u svom priopćenju navodi kako je na tri biračka mjesta u Srbiji, koja se nalaze u XI. izbornoj jedinici, glasovalo 1.117 državljana Hrvatske. To je gotovo tri puta više no na prošlim parlamentarnim izborima te daleko najviše u odnosu na sve parlamentarne izbore do sada. Lista HDZ-a je na dva biračka mjesta u Subotici i jednom u Beogradu osvojila 76,8 % glasova i uvjerljivo pobijedila. Kandidatkinja hrvatske zajednice u Srbiji i članica DSHV-a **Jasna Vojnić** osvojila je 686 preferencijalnih glasova, što je daleko najviše u odnosu na sve druge kandidate na svim izbornim listama.

»I kao politička stranka i kao zajednica uspjeli smo, suđeci prema postignutim rezultatima, umreženi s užim timom izbornog stožera Jasne Vojnić, u organizacijskom i mobilizacijskom aspektu postići vrlo visoku koheziju među Hrvatima u Srbiji glede potpore listi HDZ-a i samoj kandidatkinji Vojnić. To je podrazumijevalo aktiviranje i predani rad sa svima koji su svojim djelovanjem bili ili su dalje

povezani s nacionalno-manjinskim predstavničkim tijelom naše zajednice, članovima mjesnih odbora i podružnica naše stranke, tijelima i članovima hrvatskih udruga kulture u cijeloj Srbiji te vjernicima Hrvatima pojedinih katoličkih župa u Bačkoj, Srijemu i Beogradu. Posebno smo, u tom smislu, ponosni na javna očitovanja potpore listi br. 5 i kandidatkinji Vojnić, na sustavne aktivnosti na pozivanju i organiziranju članova udruga, od osobnih kontakata do složenijih oblika organizacije, među kojima je i organizirani prijevoz do biračkih mjesta budući da ona obuhvaćaju birače s površina od više desetaka tisuća četvornih kilometara. Kandidatkinja Vojnić je, razvijajući prepoznatljiv izričaj, učinila da se kod naših sunarodnjaka probudi svijest o značaju izbora. Među prvim smo, mi, Hrvati u Srbiji, sve vrijeme bili po uvažavanju od strane vodstva pobjedničke stranke i liste. Pokazali smo, što je nama u DSHV-u napose važno, kako smo narod koji je zahvalan, koji zna značaj i cijeni vrijednost gesti skrbi nositelja vlasti u Republici Hrvatskoj spram nas. Pokazali smo, konačno i samima sebi, kolika može biti snaga našega zajedništva«, ističu iz DSHV-a.

Čestitka DSHV-a na izbornom uspjehu SDSS-a

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini čestitao je na izbornom uspjehu predsjedniku Samostalne demokratske srpske stranke **Miloradu Pupovcu** i kandidatima **Anji Šimpraga** i **Dragani Jeckov** na osvojena sva tri zastupnička mjesta u Hrvatskom saboru, koji na temelju instituta zajamčenih mandata pripadaju srpskoj zajednici.

»Izabranim zastupnicima SDSS-a želimo da u svojem radu i nadalje budu autentični i dosljedni artikulatori interesa Srba u Hrvatskoj, koje će im, kao i do sada djelujući u političkim institucijama, donositi brojna dobra, kojih smo svjedoci. Nešto od toga i Hrvati u Srbiji počeli su postizati uključivanjem svojih političkih predstavnika u izvršnu vlast na republičkoj i pokrajinskoj razini te u Gradu Novom Sadu. SDSS je ovakvim uspjehom na parlamentarnim izborima još jednom potvrdio svoju suverenu dominaciju u političkom životu srpske zajednice u Hrvatskoj, a DSHV s ponosom ističe da je upravo s njom potpisao Deklaraciju o suradnji«, navodi se u priopćenju DSHV-a.

U ovoj stranci DSHV podsjećaju da se institut zajamčenih mandata u izbornom zakonodavstvu Srbije, unatoč potpisanom međudržavnom sporazumu o zaštiti nacional-

nih manjina, ne primjenjuje, a postojeći model predstavlja nepremostivu prepreku za ostvarenje pravedne političke participacije Hrvata u tijelima na sve tri razine predstavničke te izvršne vlasti na lokalnoj razini.

»Ne možemo ne spomenuti paradoksalnu činjenicu da su u postotnom smislu kandidati SDSS-a osvojili manje glasova pripadnika srpske zajednice u Republici Hrvatskoj nego što je potreban broj potpisa – gotovo 15 % – za predaju izborne liste za parlamentarne izbore pripadnika hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Kao posljedica toga, DSHV, u neprekidnim uvjetima prisilnog predizbornog kooptiranja, ne može konzistentno artikulirati svoje političke zahtjeve i posljedično, onako kako to međudržavni sporazum predviđa, biti politički činitelj jednake relevantnosti. Nama, radi političkoga opstanka, jedino takva zaštita treba te i ovoga puta sa žaljenjem konstatiramo kako je, nakon 20 godina od potpisivanja sporazuma, još uvijek nismo dobili«, priopćio je DSHV.

Izborni uspjeh SDSS-a rezultat je modela političke participacije koji je Hrvatima u Srbiji uskraćen, no DSHV neće odustati od insistiranja na njegovoj što skorijoj primjeni.

Zajednica protjeranih Hrvata Srijema, Bačke i Banata

Komemoracija u znak sjećanja na ubojstvo nedužne obitelji

Delegacija Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata je u ponedjeljak, 22. travnja 2024., na Mirogoju ispred Zida boli položila cvijeće i upalila svijeću u sjećanje na stradanje nedužnih članova obitelji **Matijević** iz Kukujevaca, mjesta pokraj Šida u Srijemu, u Vojvodini.

Supružnici **Jozo** i **Ana Matijević**, i njihov malodobni sin **Franjo**, odvedeni su 20. travnja 1992. u večernjim satima iz obiteljske kuće od strane nepoznatih osoba i ubijeni. Sva tri tijela pronađena su puno kasnije u masovnoj grobnici Mohovo kod Iloka. Otac Jozo i maloljetni sin Franjo imali su vezane ruke, a prema analizama ubijeni su iz blizine lovačkom puškom.

»Za ovo ubojstvo motivirano etničkom mržnjom nitko nije odgovarao, a postupak istrage nije niti pokrenut. Njihova obitelj još uvijek čeka da se probudi nečija savjest i preuzme krivnja za ovaj zločin. Fond za humanitarno pravo iz Beograda 16. listopada 2018. podnio je tužbu protiv nepoznate osobe pred Tužilaštvom za ratne zločine u Beogradu. Za nepunih mjesec dana tužba je odbačena s nečuvenim i uvredljivim obrazloženjem 'da krivično delo zločin protiv čovečnosti nije bilo propisano kao krivično delo u vreme događanja 1992. godine'. Ubojstvo obitelji Matijević nije jedino koje se je dogodilo u tom srijemskom selu. Godinu dana nakon ovog zločina, također u svojoj obiteljskoj kući, ubijena je ugledna kukujevačka obitelj **Oskomić**, supružnici **Nikola** i **Agica**, te Nikolina teta **Ma-**

rija Tomić. To nije bilo dovoljno, pa je 2 godine kasnije u istom mjestu, također u svom domu, ubijen i **Živko Litić**. Tijekom i nakon tih ubojstava brojni Hrvati iz Kukujevaca bili su žrtve psihičkog i fizičkog terora. Rezultat je za zločince bio vrlo učinkovit te je na taj način protjerano preko 98 % stanovništva Kukujevaca – od gotovo 2.000 Hrvata u Kukujevcima je ostalo njih 30-ak«, navode u Zajednici protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. To su samo neka u nizu desetaka ubojstava koja su počinjena nad Hrvatima u Vojvodini 1990-ih ili su završili u logorima u Srbiji. Za veliki dio tih ubojstava nisu niti pokrenute istražne radnje niti su počinitelji pronađeni, ili što je još gore, ako su počinitelji pronađeni i osuđeni, ubrzo su oslobođeni i pušteni na slobodu pod sramotnim i uvredljivim obrazloženjima.

Zajednica PHSBB ovom komemoracijom želi očuvati sjećanja na nedužno stradalu obitelj, kao i desetke drugih ubijenih Hrvata, a čija su ubojstva nastala isključivo iz etnički motivirane mržnje.

Na žalost, svjedoci smo kako se ove nevine žrtve u javnosti sustavno negiraju, pogotovo iz najviših krugova vlasti Srbije. To negiranje je moguće samo zato, jer ni 30 godina nakon tih ubojstava još uvijek u Srbiji 'nije sazrela politička volja' da se dozvoli i izgradi makar jedno spomen obilježje koje bi jasno podsjećalo da su se ti zločini dogodili i da se to nikada više ne ponovi«, navodi Zajednica PHSBB.

DZH: Ostvarili smo svoj cilj

Upovodu izbora za XI. saziv Hrvatskog sabora Demokratska zajednica Hrvata se zahvaljuje svim Hrvatima i Hrvatima koji su svojim glasom podržali izbornu listu »Fokus – Republika« u XI. Izornoj jedinici, na izborima za XI. saziv Hrvatskog sabora. Izbornu listu »Fokus – Republika« u XI. Izornoj jedinici listom su činili kandidati iz Srbije, a nositelj je bio dr. **Tomislav Stantić**.

»Demokratska zajednica Hrvata ostvarila je svoj cilj, plasirajući se kao druga, osvojivši više glasova nego sve ostale, lošije plasirane liste, zajedno. Kratku kampanju obilježili su nemogući uvjeti i nedostatak financijskih sredstava«, navodi se između ostalog u priopćenju DZH.

Kako se dodaje, koalicija »Fokus-Republika« za samo četiri mjeseca od osnutka uspjela je osvojiti jedno mje-

sto u Hrvatskom saboru, te tako postati parlamentarna stranka.

»Imajući u vidu iznimno složenu raspodjelu mandata u XI. sazivu Hrvatskoga sabora, ovaj jedan mandat može se pokazati veoma značajnim. Najvažniji benefit, po ukupne demokratske procese u hrvatskoj zajednici u Republici Srbiji, međutim, jest činjenica da su ovdašnji Hrvati, prvi puta, imali mogućnost glasovati između dvije različite liste na izborima za Hrvatski sabor na kojima su se nalazili kandidati iz Republike Srbije. Dvije liste, s iznimno različitim političkim i javnim habitusom, vokabularom, kulturom komunikacije, vrijednostima koje promoviramo i politikama koje provodimo, jer, napose, kakvi su to izbori na kojima se kandidira samo jedna lista«, stoji u priopćenju Demokratske zajednice Hrvata.

Toplo proljeće i ozimi usjevi

Žito kao da se prevarilo s vlatanjem

»Razdoblje mirovanja ozimih usjeva bilo je relativno kratko i usjevi su prilično rano krenuli u proljetnu vegetaciju, uzimajući u obzir da je ožujak obilježilo i znatno toplije vrijeme nego što je uobičajeno za ovo doba godine i da su usjevi mnogo brže prolazili faze razvoja«, ističe Olivera Sekulić

Poljoprivrednici se bore s produženim sušnim razdobljem i neobično toplim proljećem, što im otvara nove izazove u procesu proizvodnje. Nezapamćeno ranije vlatanje žita u travnju, temperature koje su prešle 30 stupnjeva već u ožujku, te produljeni sušni period od prošle jeseni stvaraju neuobičajene uvjete za ozime usjeve i ovogodišnju proljetnu sjetvu. Kukuruz, koji se na nekim parcelama sijao u prašinu, pokazuje koliko su ove godine uvjeti bili atipični. **Olivera Sekulić**, agronom u Poljoprivrednoj stručnoj službi Sombor, detaljno opisuje kako se poljoprivrednici prilagođavaju ovim izazovima, te kako temperatura i vlaga igraju ključne uloge u razvoju usjeva. U ovom tekstu Olivera Sekulić, zajedno s lokalnim poljoprivrednicima, daje uvid u trenutne izazove i prognoze koje oblikuju ovogodišnju poljoprivrednu sezonu.

Situacija u Somboru

Na području djelovanja Poljoprivredne stručne službe Sombor nalazi se 21.400 hektara pšenice, ječmom je zasijano 4.200 hektara, a uljana repica je na 2.100 hektara, ističe Olivera Sekulić.

»S obzirom na to da je zima bila prilično blaga, možemo reći da je razdoblje mirovanja ozimih usjeva bilo relativno kratko i da su usjevi prilično rano krenuli u proljetnu vegetaciju, uzimajući u obzir da je ožujak obilježilo i znatno toplije vrijeme nego što je uobičajeno za ovo doba godine i da su usjevi mnogo brže prolazili faze razvoja. Tako je zabilježena pojava cvjetanja uljane repice znatno ranije, nekih 2 do 3 tjedna ranije nego što je uobičajeno, isto tako kod pšenice i ječma klasanje se dogodilo ranije«, govori Olivera Sekulić.

Kako navodi, zbog sušne jeseni mnogi proizvođači su čekali kišu kako bi započeli sjetvu i time su ušli u znatno kasnije rokove sjetve. Ovisno o roku sjetve na manjem dijelu površina su proizvođači propustili optimalni rok sadnje. Oni koji su, ne obazirući se na padaline, sijali u optimalnom roku i oni koji su sijali u kasnijim rokovima

imaju pšenice u fazi zastavičara. Ranije posađene se nalaze u klasanju, pa čak i cvjetaju.

»Ječam, za razliku od pšenice, već je isklasio i cvjeta. Oscilacije u temperaturi, dulji sušni periodi s višim temperaturama nego što je to uobičajeno pogodovali su razvoju patogena, bolesti i štetočina. Stoga je učinkovitost zaštite od bolesti i štetočina uvjetovana pravovremenom primjenom tretmana. Da bi proizvođači bili u stanju to učiniti, potrebno je da se rukovode savjetima prognozo-i-zveštajne službe regionalnog centra kojem pripadaju i na temelju njihovih preporuka na vrijeme primijene zaštitu preporučenim sredstvima«, rekla je Olivera Sekulić.

Ono na što se u posljednje vrijeme posebno upozorava jest činjenica da se poljoprivrednici sve manje rukovode kalendarima, a početak sjetve više određuju temperatura zraka i tla.

»Istina je da je ove godine ranije postignuta optimalna temperatura za sjetvu kukuruza. Uskoro, nakon što je većina posijala, došlo je do padalina koje su vrlo dobro došle poljoprivrednicima. Sada temperature stagniraju do neke mjere, ali tlo ima dobru temperaturu sjetve i vlaga je došla u pravo vrijeme. Neprilika se očituje u jakim vjetrovima, jer je odnio tek niklu repu sa slabim korijenom. Stoga su zabilježena oštećenja gdje je došlo do uništenja površina s tek posijanom repom«, nastavlja Olivera Sekulić.

Prognoze ovogodišnjih prinosa

Upitana kakve su joj prognoze ovogodišnjih prinosa, rekla je kako je, s obzirom na veliku nepredvidljivost i promjenljivost vremenskih uvjeta koji se mijenjaju iz dana u dan, prilično rano govoriti o očekivanim prinosima.

»Potrebne su padaline, uljana repica je sada u fazi nalijevanja zrna, upravo od vremenskih prilika u nadolazećem periodu ovise ishodi ovih faza. Nadamo se povoljnijim vremenskim uvjetima, jer činjenica je da su visoke temperature i nedostatak padalina uvjetovali brži prolazak faza razvoja ozimih usjeva. U ranija vremena

stabilnijih vremenskih prilika moglo se govoriti o nekim prognozama, ali sada smo svjedoci upravo nemogućnosti procjene konačnih prinosa zbog velikih oscilacija i nepredvidljivosti koje su pred nama. Ostaje nam nada da će se vremenski uvjeti popraviti te da će u sljedeća dva mjeseca biti povoljniji nego što su bili do sada», zaključuje Olivera Sekulić.

Iskustva i mišljena poljoprivrednika

Bojan Jozić s Nenadića iz okoline Sombora govori kako se po ozimim usjevima već vidi da će biti umanjeni prinosi zbog sušnog perioda koji traje od jeseni. Kukuruz su ove godine svi sijali ranije nego inače. Zbog toga je on već izniknuo, ali su na nekim parcelama listovi požutjeli. Kako kaže, nada se da neće biti potrebno presijavanje, ali trenutačno stanje nije sjajno. Hladnije vrijeme mu uopće nije pogodovalo.

»Žito izgleda kao da se prevarilo s vlatanjem, jer nika da nisam vidio da vlata početkom travnja, još malo pa će biti u fazi cvjetanja. Žitu nedostaje dosta vlage, u većini slučajeva slama je jako niska što automatski znači umanjeni prinos zrna. Zasad je još rano prognozirati prinose

soje i kukuruza, ali žito će definitivno biti slabije. Cijeli ožujak i travanj smo na ovom prostoru imali ukupno 25 litara kiše, znači da se zrno nema od čega nalijevati. Konkretno, ja sam počeo sijati početkom travnja, izašli su mi soja i kukuruz, ali sada izgleda kao da su stali s rastom. Sve je bilo u redu dok je bilo toplo vrijeme, ali ova nagla hladnoća je zaustavila rast«, govori Bojan Jozić.

Poljoprivrednik iz Subotice **Nikola Gabrić** također komentira opće stanje u subotičkom ataru. Kako kaže, opće zdravstveno stanje usjeva je trenutno u redu, biljke su zdrave, ali su izuzetno žedne. Cijela zima je bila sušna, proljeće također, ako uskoro ne dođu obilnije padaline, prinosi će biti upitni.

»Žito će biti slabije, tj. umanjenog roda zbog suše, prognoze trenutačno nisu najbolje. Uljana repica kreće u proces nalijevanja zrna, stoga joj je kiša prijeko potrebna. Potencijal je postojao na početku, ali suša je odradila svoje. Kukuruz niče polako, ali mu ova hladnoća ne godi. Na kraju će kombajn biti sudac prinosa. Moramo biti optimisti jer, kako kažu naši stari, švigar puca na kraju«, rekao je za naš tjednik Nikola Gabrić.

I. U.

Dr. sc. Ivan Rimać, profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu i politički komentator

Birači u Hrvatskoj glasovali za stabilnost i kontinuitet

Očekivalo se da oporba neće imati velikih šansi na izborima, ali vrlo aktivna oporba pod kraj mandata, koja je u nekoliko navrata praktički odgađala izbore, odnosno zbog otvaranja novih afera HDZ je zaustavljao već započetu kampanju i odgađao izbore, a pogotovo intervencija predsjednika Zorana Milanovića je dovela izbore u znatno neizvjesniju poziciju nego što bi se očekivalo nakon mandata u kojem Andrej Plenković uopće nije oporbi dao prostora da djeluje

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Usrijedu su počeli službeni pregovori HDZ-a i Domovinskog pokreta o formiranju nove Vlade. Hoće li, uz još neke druge stranke, ili pojedinačne zastupnike HDZ novu Vladu formirati s DP-om, na koje ustupke će u tom slučaju Plenković biti spreman, koliko bi uvjet DP-a da u novoj vladi ne bude SDSS-a mogao utjecati na odnose Hrvatske i Srbije i položaj manjina u te dvije države, neka su od pitanja na koja za *Hrvatsku riječ* odgovara dr. sc. Ivan Rimać, profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu i iskusni politički komentator.

► Stranka s najviše osvojenih mandata na izborima za XI. saziv Hrvatskog sabora je HDZ. Ipak, pet mandata je to manje u odnosu na izbore prije četiri

godine. Što je razlog tome? Jesu li birači kaznili HDZ zbog svih afera koje su proteklih godina potresale Vladu Andreja Plenkovića ili je 61 zastupnik potvrdio da su birači u Hrvatskoj nagradili sve ono što je u dva mandata uradila Vlada, prije svega mislim na ulazak u Schengen?

Teško je reći da su birači kaznili HDZ. Ako imate toliko ministara od kojih ste se morali oprostiti zbog afera koje su uglavnom bile vezane za financijske tokove, prije bih rekao da je ovaj rezultat pokazatelj da su birači u Hrvatskoj odabrali stabilnost i kontinuitet poslova koje je Andrej Plenković uradio s Europskom unijom. To su velika ulaganja sredstava iz EU u infrastrukturne projekte u

Hrvatskoj, to je Schengen koji je bio i neuralgična točka hrvatskog gledanja na pristup Europskoj uniji, s obzirom na to da je Slovenija dugo primjenjivala schengenske granice, što je bilo prilično iritantno iz pozicije hrvatskih putnika prema zapadnim zemljama i konačno ulazak u eurozonu koji ipak nije najsretnije završio, budući da je izveden u vrijeme velike inflacije općenito u Europi, što se odrazilo na pad standarda u Hrvatskoj. Ukupno gledano Plenkovićevo razdoblje, proteklih osam godina, bilo je jedno stabilno razdoblje, naravno s teretom financijskih afera koje su pratile njegova oba mandata. Očekivalo se da oporba neće imati velikih šansi na izborima, ali vrlo aktivna oporba pod kraj mandata, koja je u nekoliko navrata praktički odgađala izbore, odnosno otvaranjem novih afera HDZ je zaustavljao već započetu kampanju i odgađao izbore. Pogotovo je intervencija predsjednika **Zorana Milanovića** dovela izbore u znatno neizvjesniju poziciju nego što bi se očekivalo nakon mandata u kojem Andrej Plenković uopće nije oporbi dao prostora da djeluje.

► **Može li se reći onda da HDZ nema razloga biti nezadovoljan s 61 osvojenim mandatom?**

HDZ je uvijek nezadovoljan kada ne može biti dominantna politička snaga. Bez obzira na osvojen veliki broj mandata mislim da Plenković nije zadovoljan, jer mora pregovarati s najmanje dva partnera da bi sastavio novu Vladu. To nije nerješiv problem, ali to podrazumijeva ustupke nekim drugim političkim opcijama koje je Plenković uporno omalovažavao i vrijeđao u vrijeme svog proteklog mandata.

► **Koalicija predvođena SDP-om osvojila je 42 mandata. Koliko im je predsjednik Zoran Milanović pomogao ili možda i odmgao?**

Teško je to procjenjivati. Tu ima nekoliko poteza koji su bili dvojbeni i koji su mogli proizvesti oprečne efekte. U prvom redu on je svojim ulaskom na počeku kampanje, odnosno raspisivanja izbora, digao važnost drugog bloka koji bi se suprotstavio HDZ-u. Sam datum raspisivanja izbora išao je u prilog oporbi i smanjio je broj glasača koji bi mogli iz bilo kog razloga ne izaći na izbore, odnosno povećao je izlaznost. Ali bilo je tu i nekoliko pogrešaka, dijelom Milanovića, dijelom i oporbenih stranaka. S jedne strane, Milanović se dao uvući u diskusije s pojedinim članovima HDZ-a u vrijeme kampanje i u vrijeme opomene ili žutog kartona koju je izrekao Ustavni sud, što mu nije trebalo i što je smanjilo njegov doprinos popularnosti političkih stranaka koje je on promovirao. S druge strane, stranke koje su trebale činiti tu veliku koaliciju koja je trebala srušiti HDZ nisu se dogovorile na vrijeme, niti o zajedničkom nastupu niti o mogućoj velikoj koaliciji koja bi sastavila Vladu, kako god je zvali, Vlada nacionalnog spasa ili antihadezeovska vlada, jer praktički pregovori startaju od nule umjesto da startaju s jasnim akterima koji su se svrstali u takav jedan blok, koji želi srušiti HDZ s vlasti.

► **Nemaju najviše glasova, ali za njih se kaže da će biti ti koji će odlučivati o budućoj Vladi. To je Do-**

movinski pokret. Andrej Plenković kazao je da su pregovori s njima počeli. Koliko je moguće da oni uđu u Vladu HDZ-a? I, po Vama, hoće li Plenković biti spreman žrtvovati zastupnike srpske manjine da bi napravio većinu s Domovinskim pokretom?

Tu postoji nekoliko varijanti i to je, da tako kažem, opasna igra. S jedne strane Domovinski pokret je jedina politička opcija koja je desno od HDZ-a i svi ostali bi se nekako i mogli dogovoriti oko neke ad hoc antihadezeovske koalicije, ali DP bi trebao preskočiti HDZ i prijeći na nekakvu liberalno-lijevu stranu, što izgleda prilično nevjerovatno, s obzirom na njihovu agendu koja se sastoji samo od ideoloških fraza bez ozbiljnog političkog programa, ako te ideološke fraze i netrpeljivosti ne smatramo političkim programom. DP je nekakvo prirodno politička opcija s kojom bi HDZ mogao razgovarati. Međutim, Domovinski pokret s obzirom da nema program i jasnu strukturu stranke predstavlja i prilično izvjesni plijen u kojim bi se moglo doći do cijepanja zastupničkog tijela i do pridobivanja onoga što mi u Hrvatskoj zovemo žetončića, dakle prebjega iz svoje političke opcije u vladajuću koaliciju za neke beneficije. Dakle, to je ono što brine Domovinski pokret. S druge strane, ono što mu se čini prihvatljivim da oni kao opcija koja ima relativno puno zastupnika ima određeni ucjenjivački potencijal koji može realizirati kroz različite zahtjeve, a jedan od tih zahtjeva je isključivanje SDSS-a iz vladajuće koalicije, čak i iz podrške vladajućoj koaliciji, što je prilično opasno i za stanje u Hrvatskoj, a još više je opasno za Andreja Plenkovića i njegov ugled u Europi.

► **Spomenuli ste ucjenjivačko ponašanje. Znači li to da bi Domovinski pokret mogao tražiti neka ključna, za njih važna ministarstva, i da bi uz isključivanje SDSS-a to mogao biti njihov uvjet na stolu?**

Isključivanje SDSS-a već je postavljeno kao ultimativan zahtjev. Međutim, Domovinski pokret vrlo je zainteresiran za kulturološke i obrazovne promjene, koje su opet vezane za izbacivanje srpskog kulturnog utjecaja u Hrvatskoj. Tu mislim da će biti glavni atak na Ministarstvo obrazovanja i Ministarstvo kulture. To jesu, što se tiče financija, manje lukrativna ministarstva, jer tu se u raspodjeli proračuna raspoređuje najmanje novca, odnosno ono što ostane. Što se tiče razvoja tolerancije u Hrvatskoj, što se tiče mira u Hrvatskoj to je vrlo opasno područje.

► **Hoće li Plenković onda biti spreman na te ustupke? Ući u koliciju s Domovinskim pokretom, bez SDSS-a sa zastupnicima nekih manjina? Zastupnici manjina su rekli da su jedinstveni, ali koliko je moguće razbijanje tog njihovog jedinstva?**

Ono što je opasno za manjinske zastupnike je uskraćivanje prava jednoj manjini, što se reflektira i na ostale manjine jer raste netrpeljivost u društvu. S te strane očekujem da će se manjinski zastupnici držati zajedno. S druge strane, očekujem da Andrej Plenković ima rezervni plan u traženju žetončića, jer je mnogo stranaka imalo kandidate za Sabor, koji su i ušli u Sabor, a nisu iz matične već neke pridodane stranke. To se odnosi i

na Most, pa i SDP-ovu listu, ali i Domovinski pokret koji je pokret, a ne stranka, koji nema koherentan program, koherentno članstvo među kojim bi vladala neka velika disciplina. Siguran sam da unutar Domovinskog pokreta ima izabраних zastupnika koji će reći »ne, ja ne želim ući u koaliciju s HDZ-om«, isto kao što ima zastupnika koji ni pod kakvim uvjetima ne bi podržali SDP. Jedino zajedničko im je stav prema sudjelovanju SDSS-a u Vladi i podršci SDSS-a Vladi.

► **Što bi značilo ukoliko srpska manjina ne bude dio nove Vlade? Hoće li to Milorada Pupovca gurnuti ka »srpskom svijetu«, a on je tu do sada bio uzdržan?**

Koliko poznajem Milorada Pupovca mislim da je on vrlo pametan i promišljen političar koji zna da takva strategija vodi i srpsku manjinu, a i njegovu stranku u nemilost i političku i glasačku i da to sigurno ne vodi dobrom. On je imao vrlo prihvatljive ideje oko integracije srpske kulture u obrazovni program i oko ukidanja odvojenih škola za Srbe i Hrvate u Vukovaru, koje nažalost nisu prihvaćene od hrvatske strane. On nije inzistirao na velikosrpskim idejama već da se u obrazovanje uključe autori srpskog etniciteta koji su živjeli i djelovali u Hrvatskoj. S takvim stavovima i pristupom on je sigurno odavno prošao političko sazrijevanje i ne vidim puno mogućnosti da se on u tom segmentu promijeni. Čak ni osobna razočaranja koja bi doživio od Plenkovića, ili zbog napuštanja drugih manjinskih zastupnika, mislim da ne bi promijenila njegove stavove. Dovoljno je dugo u hrvatskoj politici da zna da nijedna politika nije vječnost.

► **HDZ-ova ili neka druga vlada bez srpske manjine. Kako bi to utjecalo na odnose Hrvatske i Srbije. Znamo da su srpska manjina u Hrvatskoj i hrvatska u Srbiji bile most suradnje, da su pokušale približiti službeni Zagreb i Beograd.**

Što se tiče visoke politike, odnosno vlada i predsjednika, odnosi su toliko loši da ne znam u kom segmentu bi mogli postati još lošiji. Činjenica je da postoji neka latentna suradnja koja nije praćena nekim dogovorom ili ugovorom, to je latentna suradnja na dizanju tenzija u vrijeme izbora u drugoj državi. Kada su izbori u Hrvatskoj, Vučić diže tenziju kako bi pojačao desno krilo u Hrvatskoj, isto to radi i HDZ kada se radi o izborima u Srbiji. Suradnja je samo u jednom periodu, a to je vrijeme Zorana Đinđića, krenula u dobrom smjeru. Pitanje manjinskih zastupnika u parlamentu neki je oblik međusobnog obračunavanja »eto vidite: mi možemo, a vi ne možete prihvatiti manjine unutar vaše države«, ali to još nije donijelo nikakve rezultate u poboljšanju odnosa na razini visoke politike.

► **U Srbiji ističu zakonski rokovi za formiranje Vlade. U prošlom mandatu u Vladi je ministar bio Tomislav Žigmanov iz redova hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. Koliko sada to spominjanje mogućnosti da Srba ne bude u novoj Vladi Hrvatske može utjecati na mogućnost ostanka Žigmanova u novoj srbijanskoj Vladi?**

Nisam stručnjak za odnose u Srbiji, komentiram samo unutrašnju politiku. Dvije su opcije. Jedna je da će Vučić biti pod pritiskom da uzvрати istom mjerom, ako se to dogodi u Hrvatskoj. Od drugih političkih aktera, pa i svoje stranke, i da u tom segmentu kaže »kako vi nama, tako i mi vama«. Druga je opcija da, u pokušaju da međunarodni ugled Srbije barem donekle digne, ostavi Žigmanova i kaže »eto, mi smo bolji od vas«. I jedna i druga opcija ovisi o njegovom autoritetu i odluci što mu je oportuniije u ovom trenutku. To naravno ne govori ništa o odnosu prema manjinama, ni u jednoj ni u drugoj državi.

► **Vlada Hrvatske bez Srba i Vlada Srbije bez Hrvata, kako bi to utjecalo na položaj Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji? Može li to pogoršati njihov položaj.**

Kratko i jasno – može. Hrvatska je bila izložena i pritisku EU da uvede prilično dobre zakonske odrednice u zaštiti individualnih prava. Međutim, povećanje govora mržnje u javnom govoru sigurno dovodi u opasnost manjinske skupine, bilo koje vrste. Govor mržnje povećava opasnost od fizičkih napada na pripadnike manjinskih skupina. Tu jednostavno niti Srbija niti Hrvatska nisu našle rješenje.

► **Andrej Plenković je od HDZ-a napravio stranku desnog centra. Ako novu Vladu formira s DP-om, koliko to znači skretanje u desno i je li Plenković spreman na to?**

Svjedočili smo takvom potezu Ive Sanadera, koji je od kranje desne retorike skrenuo u centar i osigurao, da nije bilo korupcijskih afera, gotovo trajnu podršku za HDZ, jer je zauzeo politički centar koji je najveći. Slično je napravio i Andrej Plenković, svjesno ili nesvjesno. Ako DP uspije skrenuti djelovanje Vlade u desno glasači centra prijeći će na lijevo-liberalnu stranu. Koliko je Plenković ovdje djelovao kao promišljeni političar koji je vidio kako u Hrvatskoj treba osvajati izbore ili je djelao kao političar koji se treba svidjeti europskim krugovima, to ćemo vidjeti i u ovim pregovorima. On misli da treba održati taj ugled u Europi, ali bez osvajanja vlasti on će izgubiti veliki dio onoga što ga vodi u Europi, a to je pristup svim tim forumima u koje ima ulaz kao premijer jedne države. Tu svoj utjecaj imaju osobne ambicije i vaganje. Što je važnije? Imati pristup, osobne kontakte u EU. Ili je važnije biti popularan, liberalni političar koji čeka svoju poziciju u europskim institucijama, pa makar izgubio vlast kod kuće?

► **U HDZ-u najbolji rezultat ima dopredsjednik stranke Ivan Anušić. Proteklih dana govorilo se da bi njega Domovinski pokret rado vidio na mjestu predsjednika Vlade. Koliko je to realna opcija?**

To ovisi samo o tome kako Plenković vidi svoju budućnost. Neko iz vana ne može dovesti do smjene predsjednika HDZ-a, barem dok opravdava očekivanja članstva, a to je biti na vlasti. Razumijem interes Domovinskog pokreta da promovira Anušića iz dva razloga. To su političari iz vrlo bliskih područja. Drugo, i Anušić ima iskustvo iz Domovinskog rata, ministar je obrane, a to je nešto na što se desnica pali. Ali, Anušić je puno lukaviji političar nego što to u javnosti izgleda. Svojim političkim radom s

područja Osječko-baranjske županije osvojio je za HDZ i Osijek, što se HDZ-u dugo nije ostvarivalo. Taj politički rad na terenu je pokazao da Anušić zna kako dobiti glasače i samim tim on ima neke predispozicije da naslijedi Plenkovića, ako Plenković dobije neku funkciju u Europskoj uniji. Međutim, nametanje sa strane moglo bi ga baciti u drugi plan.

► **Kažete ako Plenković dobije funkciju u Europskoj uniji. Upravo to je ono što Plenkoviću spočitavaju politički protivnici – da pravi odstupnicu. Iz HDZ-a su to naravno demanirali. Kolike su šanse da**

Plenković ipak ode na dužnost u EU? Ili će ostati u Hrvatskoj i voditi još jednu Vladu?

Mislim da nije pretjerano realno da ode. U ovom trenutku postoji samo jedan scenarij u kome bi se tako što moglo dogoditi, a to je da dobije signal iz europske administracije da će biti izabran za predsjednika Europskog parlamenta. Zastupničko mjesto nije pretjerano važna funkcija. Dapače, neki naši političari, vrlo dobri europarlamentarci, praktički su što se tiče domaće politike u mirovini. Kao što je **Biljana Borzan** ili **Tonino Picula**. To što je Plenković nositelj liste HDZ-a za izbore za Europski parlament osvetnički je potez prema Zoranu Milanoviću, ali izvjesno ne pretendira biti europarlamentarac. Samo, za razliku od Milanovićevog poteza, ovo je dopušteno. Za razliku od nacionalnih izbora i predsjednik i premijer mogu biti na listama za Europski parlament, a kasnije mogu, ako budu izabrani to prepustiti nekom drugom.

► **Kakve su Vaše procjene: koliko će se čekati na Vladu i što je izvjesno tko će činiti buduću Vladu Hrvatske?**

O potrebnom vremenu odlučuje tvrdoća pregovarača. Najizgledniji pregovori HDZ-a i DP-a, koji će trebati i još nekoliko zastupnika preko onoga što su zajedno osvojili, moglo bi biti relativno tvrdi ako Andrej Plenković ne bude

želio napustiti neke temeljne odrednice dosadašnje politike. S druge strane, Domovinski pokret isto tako zna da može inzistirati na nečemu, jer zna da HDZ bez njih ne može sastaviti većinu. To jest može, s malom šansom, da uzme sve manjince i da nađe prebjega iz drugih opcija, pa čak i Domovinskog pokreta. Sve to Domovinski pokret zna i zbog toga mislim da će pregovori biti relativno teški iako DP u pregovore gura članove koji su manje-više povezani s financijskim krugovima, a ne one koji se bave politikom. To bi možda i moglo dovesti do relativno brzog interesnog udruživanja. Šansa SDP-a s liberalnim i lijevim strankama postoji, ali ta šansa nije velika zato što sve te opcije shvaćaju i da udruženi moraju naći nekog partnera koji im nije politički blizak da bi imali većinu. Njihova platforma je sastaviti Vladu koja će promijeniti neke ključne zakone i tako promijeniti način kako se u hrvatskoj politici odlučuje. Međutim, neke od ključnih zakona ne mogu mijenjati bez dvotrećinske većine u Saboru, a takvu većinu ne mogu uspostaviti. Tako da mislim da će HDZ ili razbijanjem Domovinskog pokreta ili ulaskom u koaliciju s Domovinskim pokretom i još par zastupnika koji bi ušli u tu većinu formirati Vladu koja bi mogla zapasti u probleme ako Domovinski pokret bude želio biti aktivni sudonik te koalicijske vlade. Ako bude poslušni suradnik, onda bi mogli opstati jedan cijeli mandat. Ne znam ni koliko će Milanović čekati. Ili će iskoristiti svoj položaj predsjednika Republike da ih dovede u nervozu ili čak do toga da se raspisuju novi izbori. Stvarno ne mogu predvidjeti.

► **Predsjednik Republike Zoran Milanović izjavio je u ponedjeljak da će, sukladno Ustavu, pozvati Hrvatski sabor na prvo zasjedanje 20 dana nakon objave konačnih rezultata parlamentarnih izbora, a do tada, kako je rekao, neće nikoga požurivati.**

Otezanje s formiranjem Sabora je za sada u prvom redu otezanje oko izbora predsjednika Sabora, koji po funkciji može naslijediti predsjednika ukoliko odstupi s funkcije ili ukoliko mu se izglasa smjena. U ovoj konstelaciji najvjerojatnije bi predsjednik Sabora bio iz HDZ-a. Zato Milanović ostavlja da se eventualno liberalno-lijeva koalicija konsolidira i sa svojom većinom izglasa nekog svog za predsjednika Sabora. Te igre će trajati još neko vrijeme, vjerojatno će zasjeniti izbore za Europski parlament.

► **Hrvatsku nakon izbora za Europski parlament krajem godine čekaju i predsjednički izbori.**

Do Milanovićeve intervencije pred ove parlamentarne izbore uopće se nije moglo niti zamisliti tko bi ga mogao ugroziti za još jedan mandat, jer je on imao popularnost veću od 50 posto. Sada je on donekle oslabio tu svoju poziciju kandidata za predsjednika, ali još ima vremena da je popravi.

Obrazovanje na hrvatskom jeziku

Različiti profili iz istih temelja

»Ono što znam jeste da su moji roditelji napravili pravu odluku kada su me upisali u nastavu na hrvatskom jeziku, a znam da ću jednoga dana i ja moje dijete usmjeriti na taj put«, kaže Tijana Vujković Lamić

Upis djece u osnovnu školu traje još mjesec dana, a roditelji imaju pravo izabrati na kom nastavnom jeziku će njihova djeca pohađati nastavu. U narednu školsku godinu upisuju se djeca koja su rođena 2016. godine, kao i djeca rođena u siječnju i veljači 2017. godine.

Škola je dužna upisati svako dijete s područja koje toj školi pripada, no kada su u pitanju hrvatski odjeli, budući da ih nema u svim školama, roditelj ima pravo dijete upisati u školu po izboru u kojoj već postoji cjelovita nastava na hrvatskom jeziku.

Kvaliteta i potpora kroz cijelo školovanje

O kvaliteti nastave na hrvatskom jeziku, kao i brojnim pogodnostima svjedoče i maturanti srednjih škola. Neki od njih su cijelo školovanje u sustavu obrazovanja na hrvatskom, neki su bili samo srednju školu, a neki pak samo osnovnu.

»Nakon vrtića **Marija Petković – Sunčica**, koji je na hrvatskom jeziku, moji roditelji su odlučili upisati me i u nastavu na hrvatskom jeziku. Sada kada to promatram, mislim da u našoj obitelji nije niti bilo dileme oko toga«, priča **Ana Kujundžić**, maturantica Kemijsko-tehnološke škole na smjeru veterinarski tehničar.

»U mojoj obitelji i mlađa braća, pa i sestre su dio obrazovanja na hrvatskom jeziku, a budući da sam i sama bila, znam da se radi kvalitetno i predano. Veterina je nešto što me zanima i što volim, te je to prevagnulo kod odabira srednje škole. Iako sam školovanje nastavila na srpskom jeziku, to mi nije predstavljalo nikakav problem niti kod upisa, a ni kasnije u školovanju. O tome su mi govorile i prethodne generacije, a sada i sama tome svjedočim«, kaže Ana i dodaje da joj je želja upisati Veterinarski fakultet u Zagrebu.

Ono što je još istaknula jeste potpora kroz cijelo školovanje, brojna putovanja i druženja, koja, kako je rekla, ostaju u sjećanju.

U sličnoj situaciji je bila i **Iva Ivković Ivandekić** iz Đurđina, koja je također u nastavi na hrvatskom još od vrtića, pa sve do srednje škole, Gimnazije **Svetozar Marković**, koju sada završava.

»Zahvalna sam roditeljima što su mi omogućili kvalitetno obrazovanje i donijeli tu odluku umjesto mene. Kada je došao red na moju odluku kod upisa u srednju školu, odlučila sam nastaviti

školovanje na hrvatskom jeziku, a odluku je učvrstilo to što opći smjer u gimnaziji pruža balans između prirodnih i društvenih znanosti, a to mi je bilo važno, jer tada još nisam znala što bih dalje upisala i čime se bavila. Svakako da je tome doprinijelo i društvo i činjenica da i dalje mogu biti među svojim«, kaže Iva i dodaje: »Eto, nakon školovanja na hrvatskom, moj dalji plan je upisati studij web dizajna u Novom Sadu. Svoje obrazovanje ću pamtiti po druženju s prijateljima iz razreda, po dogovorštinama iz škole, putovanjima, koja su nam bila osigurana. Podrška koju smo imali tijekom cijelog školovanja puno znači i sigurno da na nekim mjestima nikada ne bismo bili da nismo bili dio obrazovanja na hrvatskom jeziku«.

Obrazovanje na hrvatskom jeziku **Marko Cvijetić** započeo je u srednjoj školi, kada je iz Novog Sada došao u Suboticu.

»Tada mi je sve bilo novo, ali sam se brzo prilagodio. Smatram da je obrazovanje na hrvatskom bila dobra odluka, a sada mi to još više znači, jer planiram nastaviti školovanje u Hrvatskoj. Moja preporuka svim roditeljima, pa i malim maturantima je nastava na hrvatskom jeziku. Jedna od prednosti obrazovanja na hrvatskom je sudjelovanje u brojnim međunarodnim projektima, te često putovanje u Hrvatsku. Svako puto-

vanje je priča za sebe, a na njima smo uživali sa svojim vršnjacima, društvom iz odjela, ali i novim poznanstvima diljem Hrvatske», priča Marko koji planira upisati Fakultet elektrotehnike i računarstva u Zagrebu.

Marko je opći smjer u Gimnaziji ocijenio kao mogućnost podjednako učiti prirodne i društvene znanosti, a kako je rekao upravo radi toga je s velikom lakoćom odlučio koji će fakultet upisati.

Na dobrim temeljima se lakše gradi

Maturantica srednje Muzičke škole u Subotici **Lucija Vukov** je u obrazovanju na hrvatskom bila u vrtiću i osnovnoj školi, a srednju školu je nastavila na srpskom jeziku.

»Odluku mojih roditelja da me upišu u vrtić na hrvatskom jeziku danas smatram ispravnom i korisnom za moju budućnost. U osnovnu školu na hrvatskom jeziku došlo nas je puno iz vrtića, međusobno smo se poznavali i ponijeli dobre temelje, prave vrijednosti. Redovito smo išli na vjeronauk, primali sakramente i bili podrška jedni drugima. Iako sam sada u nastavi na srpskom jeziku, nikada nisam imala problema niti sa školom niti privatno. Od malih nogu smo naučeni

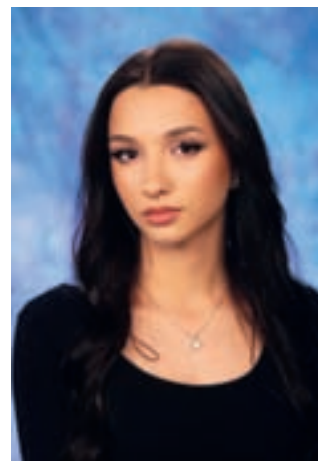

što smo i tko smo, ali isto tako i da cijenimo sve ostale. Nikada svoje nisam nametala drugima, ali isto tako me nikada nije sramota govoriti o svojoj naciji, običajima, vjeri i jeziku«, priča Lucija i dodaje: »Danas još uvijek postoje roditelji koji se razmišljaju oko upisa u hrvatske odjele, ali svi mi, generacije prije nas i naša, smo svjedoci kvalitete nastave, da su djeca u dobrom okruženju, da će se naučiti pravim vrijednostima. Ne trebamo bježati od onoga što smo, imamo priliku koju trebamo iskoristiti. O putovanjima su mnogi već pričali, te ću samo dodati da su nam upravo ta putovanja proširila vidike i otvorila nove mogućnosti, a uz to smo se dobro zabavili, učili i međusobno zbližili. Iako srednju školu pohađam na srpskom jeziku, dobri temelji iz osnovne škole mi pomažu u pripremi za Državnu maturu i općenito za akademiju, a želja mi je upisati Muzičku akademiju u Zagrebu.«

Maturantica srednje Medicinske škole **Tijana Vujković Lamić** s radošću govori o svom dosadašnjem obrazovanju.

»Kao dijete koje je u obrazovanju na hrvatskom jeziku od samog početka – od vrtića, smatram da imam puno više privilegija

nego netko tko se školovao na srpskom jeziku. Privilegiji kreću od vrtića, gdje smo učili više jezika, mnogo više smo putovali i to nisu bile obične ekskurzije nego putovanja na more i bezbroj drugih destinacija. Nakon vrtića u osnovnoj školi nas je bilo 20, a od toga 13 iz istog vrtića, što je, kad danas gledam, za dijete od 6-7 godina odličan start. Isto tako, mojim roditeljima je bilo veliko olakšanje to što udžbenike nisu morali kupovati. Pravo je vrijeme za osvrt, a kad to učinim mogu reći da su to bile bezbrižne godine koje smo proveli skupa i tijekom kojih smo stekli bezbroj uspomena. Kasnije, kod odabira srednje škole, svi smo otišli svojim stopama i svatko je upisao srednju školu koju je želio. Moja odluka je bila srednja Medicinska škola i to smjer fizioterapeut, te sam tako nastavila školovanje na hrvatskom jeziku, s još njih troje iz osnovne škole«, priča Tijana i dodaje kako je još u dilemi što dalje: »Jedna od opcija mi je studij u Hrvatskoj, ali još nisam sigurna jesam li spremna otići odavde. Ono što znam jeste da su moji roditelji napravili pravu odluku kada su me upisali u nastavu na hrvatskom jeziku, a znam da ću jednoga dana i ja moje dijete usmjeriti na taj put«.

Ž. V.

Božja zapovijed: **ne kradi!**

Deset Božjih zapovijedi ili Dekalog je skup zakona što su Izraelci primili, prema biblijskom izvještaju, od Boga na planini Sinaj preko proroka Mojsija (oko 1200 g. pr. ne.) i dio je Petoknjižja (Tore) koji se zove i Mojsijevi zakoni. Prevedeno s hebrejskog jezika sedmi zakon glasi: ne kradi! Deset zapovijedi do danas čine temelj židovske i kršćanske vjere. Danas su u optičaju razni prijevodi i tumačenja ovog teksta, no tadašnji vrhovni Zakonodavac pod pojmom »krađa« mislio je na stvari, na robove, stoku i vrijednosti: zlato, drago kamenje itd. Zasigurno nije mislio na »krađu izbora« (mada je neka vrsta izbora i tada postojala).

Prateći prvo redovno zasjedanje našeg vrhunskog zakonodavnog tijela Narodne skupštine (ponedjeljak, 22. travnja) koje je trajalo skoro do ponoći, od oporbenih stranaka upravo je najčešće izgovarano da su vladajuće stranke »kradljivci« jer su »ukrali izbore« za Skupštinu grada Beograda. Drugim riječima, »ukrali su im pobjedu«! Ali, često se čulo od pripadnika oporbe i da su republički izbori također »ukradeni« ili su bili »neregularni«. Iz tog razloga dio zastupnika oporbe nije želio u skupštinskoj dvorani polagati »zastupničku zakletvu« zajedno s »kradljivcima« nego su to učinili u predvorju skupštinske dvorane. Po mom mišljenju, ali i mišljenju drugih, rukovodili su se starorimskim principom »novac ne smrdi!« Zastupničke plaće, prinadležnosti i ostali privilegiji su ipak vrlo privlačni! Ako ne prisegnu, onda svega toga nema. (Da sam ja neka vlast, uskratio bih im isplatu sve dok ne polože zakletvu na mjestu gdje je to predviđeno). Oporbeni zastupnici zato su dali svojevrsan »legitimitet« novoizabranoj Skupštini samim svojim prisustvom!? Vladajuće stranke sve vrijeme su tvrdile da su izbori bili fer i pošten. Interesantno je da Vlada još nije ni formirana (zadatak Vlade je među ostalima i izrada i predlaganje novih zakona ili prijedlog izmjene starih), ali već se raspravljalo o izmjeni »Zakona o lokalnoj samoupravi« (dio izbora) koji je sutra dan (utorak, 23. travnja) u vrlo kratkom roku i izglasan.

Podrijetlo zakona

U okviru udružene ljudske zajednice (čopor, horda) u prvo vrijeme vladali su nepisani zakoni, a kasnije pisani koji su najčešće bili urezani u kamen (zbog vječnosti).

Najstariji takav »kamen« je Hamurabijeva stela (oko 1800 g. pr. n. e., koja je od diorita) koja je pronađena u nekadašnjoj Mezopotamiji (danas Irak) u mjestu Suza. Strogo uzevši u današnjem smislu, to nije zakonik nego jedna zbirka kraljevih presuda, jer je zakon mogao donijeti samo neki od bogova. Zato je na vrhu stele prikazan vladar (kralj) kako sluša jednog od vodećih bogova, boga sunca i pravednosti Šamaša. Postoje i kopije ovog kamena, jer je on služio i kao vrsta udžbenika za

pisare, službenike i suce. Neki smatraju da Mojsijevi zakoni imaju veze s ovim »zakonikom«, jer po Bibliji Abraham, u islamu Ibrahim (praotac naroda) je rođen također u Mezopotamiji u gradu Ur. Danas kad se veli sinovi Abrahama, misli se na ljude kršćanske, židovske i islamske vjere (upravo ovih mjeseci se vodi žestoki bratoubilački rat). Po predanju, i Deset zapovijedi su urezane na dvije kamene ploče.

Podrijetlo gradskih (mjesnih) izbora

Možemo slobodno kazati da su »izbori« u okviru jedne ljudske zajednice toliko stari koliko je star i pojam zajednica, to jest udruživanje ljudi počevši od čopora, horde, plemena ili klana koji obitavaju ili stanuju u jednom (ili većem broju) zajedničkih naselja, sela ili gradova. Obično se bira vođa takve zajednice. I životinje koje žive u zajednici odabiru vođu; kod majmuna je to alfa mužjak, ali u roju pčela je to »matica«, kao i u stadu konja koje predvodi prva

kobila. U antičkoj grčkoj postojalo je tri tipa vladanja gradovima-državama (polisima): samovlašće ili tiranija, vladavina naroda, to jest demokracija, i treći ohlokracija, vladavina rulje ili mase ljudi koji pokušavaju utjecati na izabranu vlast. U polisima u kojima je »vladala« demokracija najviša vlast je izabrano gradsko vijeće ili skupština grada, koja je vršila i sudsku vlast. Slično je bilo i u srednjovjekovnim gradovima civitasima i opidumima. Svake godine na dan Sv. Jurja (nije se raspravljalo o datumu održavanja izbora) tzv. zakleti građani (koji su se zakleli u crkvi pred oltarom a ne u predvorju – narteksu crkve) birali su gradsko vijeće – magistrat koji je pak birao prvog čovjeka, vođu magistrata judexa – gradonačelnika. Kako se mogu ukrasti izbori? O tome u idućem broju.

Hamurabijeva stela

Tko će nam sad biti oporba?

I ma onaj vic, sve ih je manje koji ga se sjećaju, a koji glasi ovako:

Razgovaraju partijski sekretar i partijski aktivist i u jednom trenutku sekretar važno kaže: »Auuu, umro Ivo Andrić«. Sav u čudu i vidno zbunjen aktivist će na to: »Majko mila, ko će nam sad biti pisac?«.

Drama kakva se u vicu odvijala u nekoj mjesnoj partijskoj ćeliji ovih dana odvija se i na najvišem državnom nivou, a njen intenzitet polako se prelijeva na sve društvene pore. Nakon što je razmršen čvor nesporazuma oko toga hoće li izbori 2. lipnja biti održani samo u glavnom gradu ili

u svim lokalnim samoupravama u Srbiji, zagovarače ove druge opcije sačekao je drugi: izaći na njih ili ih bojkotirati? Drugim riječima, pojavio se još jedan problem, onaj o lijenčini iz vica: tražiš izbore, a Boga moliš da ih ne dobiješ. Trećim riječima, opet nešto vickasto: ako izađeš na njih – kajat ćeš se, ako ne – kajat ćeš se još i više.

I dok se oporba u glavnom gradu polako ali sigurno cijepa oko toga koji će odgovor izabrati, na lokalnu, u Subotici, je stigla vijest koja je odjeknula kao grom iz vedra neba: Pokret građanske Subotice (PGS) najavio bojkot lokalnih izbora! A da bi sve bilo u duhu države u kojoj se ova drama odvija (la), takvoj odluci prethodila su brojna premissljanja, vaganja i neslaganja da bi na kraju predsjednik kluba vijećnika PGS-a **Miroslav Milojević** ostao usamljeni zagovornik ideje da na izbore treba izaći dok se ostalih četvero članova Predsjedništva ovog pokreta odlučilo za bojkot istih.

Svoje odlučno »Ne!« izborima većina članova Predsjedništva PGS-a obrazlaže činjenicom da do danas birački spisak nije uređen te da kao posljedicu takvog javasluka u Subotici ima više upisanih birača nego stanovnika na posljednjem popisu! Kao razlog odustajanja od izbora Predsjedništvo PGS-a navodi i da je »medijska prisutnost skoro u potpunosti rezervirana za nositelje vlasti«, te da isti ti nositelji vlasti (iz redova Srpske napredne stranke) kupe najmanje šest do osam tisuća glasova, »prvenstveno naših sugrađana iz romske zajednice i najsiromašnijeg staleža« i na taj način »drže isključivi monopol u tom području kršenja zakona«. Osim toga, kao

još jedan od razloga za »Ne!«, PGS ponavlja da se ponavlja stara priča o pritiscima i ucjenama na zaposlene u javnom sektoru koji su dosegli »neviđene razmjere«. Sve to skupa rezultiralo je priopćenjem za javnost u kom se Subotičani pozivaju da bojkotom lokalnih izbora »pokažu svoju političku zrelost i društvenu odgovornost u odnosu na potpuno urušavanje demokratskih stečevina, prava na fer i poštene izbore«.

Ako ćemo pravo – i ako se pravimo ludi da ne primjećujemo sitni bjelački rasizam, staleški elitizam i malu dozu zavisti zbog nedostatka monopola u području kršenja zakona – svaka im je »ka Njegoševa«. A ako ćemo obrnuti na drugu stranu, što (nam pre) ostaje: izbori na kojima će se nositelji vlasti istodobno boriti i za osvajanje što više vijećničkih klupa u Gradskoj kući i za njihovu »pravilnu« raspodjelu temeljenu uglavnom na diobu terena na maf... nacionalnoj osnovi? Znajući karakter ovdašnjih političkih stranaka, a napose mentalitet njihovog vodstva i članstva, nije nemoguće zamisliti da će se iza usklađenih javnih nastupa s predizbornih skupova u njihovoj pozadini odvijati prljava borba u kojoj će svatko u jednom trenutku postati i oporba s

ciljem svođenja oporbe iz suprotnog tabora na najmanju moguću mjeru. Onakvu, recimo, kakva je bila u prvom sazivu svih lokalnih samouprava u Srbiji nakon društvenih promjena 5. listopada 2000., što je u Subotici, primjerice, rezultiralo s 59 vijećnika iz redova Demokratske opozicije Srbije (DOS) i tek osam iz redova oporbe, tada Socijalističke partije Srbije (SPS).

I što sada, kada se PGS povukao? Tko će sada, kao oni do jučer, sa svojih osam glasova podnositi amandmane na skupštinski materijal, ukazivati na štetnost donošenja unaprijed dogovorenih odluka, pozivati se na poslovnik i etiku...? Riječju, kao i partijski aktivist s početka teksta: »ko će nam sad bit opozicija«? DSHV? Pa Predsjedništvo upravo donijelo odluku o nastupu na izborima u partnerstvu s »predizbornim savezima koji će garantirati sudjelovanje autentičnih predstavnika hrvatske zajednice u procesima donošenja odluka«! Demokratska stranka? Pa njihovi dojučerašnji čelnici također u savezu sa SNS-om mirno rade i grade po gradu, a drugi dio ore i sadi po selu. Liga socijaldemokrata Vojvodine? Pa njihovo članstvo se ni međusobno ne poznaje... I tako redom.

Ako je za utjehu, ni u vicu se nitko nije sjetio da su osim **Ive Andrića** (da, i **Miroslava Krleže**) postojali i **Dušan Kovačević**, **Ivan Raos**, **Ivo Brešan**... Razlike su ipak dvije: u to vrijeme oni su bili bojkotirani, ali su, na sreću, i pored toga stvarali.

Z. R.

Zajednica bogatih, ali zaboravljenih običaja

Na ovogodišnjem okruglom stolu najviše radova bilo je o bačkim Šokcima

U druga građana *Urbani Šokci* iz Sombora organizirala je u prošli petak, 19. travnja, V. Međunarodni okrugli stol »O Šokcima je rič«. Uz izlaganja znanstvenika s osiječkog Filozofskog fakulteta, te drugih autora iz Hrvatske, najveći broj tema odnosio se na Šokce u Podunavlju.

Josip Ilić, bereški pisac

Predsjednik Katoličkog društva *Ivan Antunović Josip Štefković* govorio je o pučkom piscu iz Berega *Josipu Iliću*. Rođen je 1885. godine, radove o pčelarstvu i gospodarstvu objavljivao je u gospodarskim časopisima, ali je isto tako autor tekstova o Šokcima, a pisao je i na šokačkoj ikavici.

»Te tekstove KD *Ivan Antunović* i HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega objavit će u knjizi. U potrazi smo

ne, *Dožeonici*, praznovjerju kod Šokaca... Prikupili smo još 13 priloga i 10 pjesama Josipa Ilića koji su objavljeni u *Subotičkoj Danici* i *Nevenu*«, kazao je Štefković i dodao da je Josip Ilić zaboravljen, a njegovo djelo skoro nepoznato.

»Josip Ilić spada među naše brojne hrvatske jednostavne pučke pisce, koji su od najranije mladosti nosili u sebi neugasivu težnju stvaranja. Uzmemo li u obzir prilike i vrijeme u kojem je živio i stvarao, Josipa Ilića smatramo sjajnom zvijezdom na šokačkom nebu«, kazao je Štefković.

Predsvadbeni običaji u Vajskoj

Dario Bošnjak iz Vajske govorio je o predsvadbenim običajima šokačkih Hrvata u Vajskoj. Kao izvor koristio je knjigu dr. sc. *Mile Bosić Ženidbeni običaji Hrvata Šokaca u Bačkoj*, zapise *Zvonimira Pelajića* i kazivače.

»Danas, kada se brakovi sklapaju oko 30-e ili iznad 30-e godine, možemo reći kako se mnogo toga promijenilo. Po šokačkim običajima s 14 godina djevojčica prestaje biti dijete i postaje *mala divojka*, sa 16 godina *velika divojka*, dok dječaci s navršених 15 godina postaju mladići. Mladići i djevojke upoznawali su se obično na igrankama, u kolu, na kirbajima, prelima. U brak se stupalo vrlo rano. Djevojke su se udavale već sa 16 godina, a mladići kada bi došli iz vojske. O udaji i ženidbi odlučivali su roditelji, prije svega iz ekonomskih razloga. Ženili su

se i udavali najstariji, dok su najmlađi čekali svoj red«, kazao je Bošnjak.

Prvi predsvadbeni običaj je pitanje. Mladoženjina majka je u tajnosti išla pitati mladine roditelje i mladu želi li se udati za njenog sina. Ako bi djevojka pristala, buduća svekrva darivala bi je maramom. Dogovorila bi se tada i prava prosidba, odnosno vrijeme kada će mladoženjina majka donijeti jabuku, a to je bilo obično tjedan dana kasnije.

za još šest rukopisa koji su izgubljeni, ali to i ne čudi jer je autor preminuo prije 61 godinu, 1963. Ako te rukopise pronađemo, knjiga će imati i više od 200 stranica. Ono što nas je potaknulo da se pozabavimo Josipom Ilićem je njegov najopsežniji rukopis koji je nastao 1960. godine i koji govori o nošnji i običajima Šokaca u Beregu. U tom radu autor piše o obiteljskom životu Šokaca, njihovom imovnom stanju, propadanju šokačke narodne nošnje, školovanju, svadbenim običajima, odgoju, podjeli imovi-

»U službeni prošnju mladoženjina majka išla je sa ženama iz bliže rodbine i s kumom. U velikoj šarenoj marami nosila je veliku crvenu jabuku i poklanjala isprošenoj djevojci. Buduća mladenka jabuku je primala desnom rukom. Običaj je bio da poslije jabuke djevojka prijateljica ma nosi konce da joj heklaju čipke za djevojačku spremu. Jabuka se nekada nosila srijedom ili četvrtkom navečer, a u novije vrijeme subotom«, kazao je Bošnjak.

Nakon prošnje odlazilo se kod svećenika da bi se zakazao termin vjenčanja, zatim su obitelji dogovarale svadbu, pripremalo se *ruvo*.

»Nedjeljom poslijepodne ili radnim danima svekrva i mladoženjina rodbina je posjećivala buduću nevjestu sve do svadbe. Taj običaj održao se do Drugog svjetskog rata«, kazao je Bošnjak.

Monoštorska knjižnica

Do Prvog i između dva svjetska rata u Monoštoru je postojalo više knjižnica i čitaonica, a o njima je govorila predsjednica UG *Urbani Šokci* **Marija Šeremešić**.

»Bile su to Učiteljska knjižnica, Nova čitaonica, knjižnica Obrtnog kruga. Knjižnice i čitaonice su imali i Švapsko-njemački prosvjetni savez, *Kulturbund*, Dom zanatlijske omladine, *Jadranska straža* i *Sokolsko društvo*, ali su u tom razdoblju s najbrojnijim knjižnim fondom raspolagale, a i najorganiziranije djelovale Monostorszeghi olvasókör ili Monoštorska čitaonica, Šokačka čitaonica i Jugoslovenska čitaonica. Devedesetih godina XIX. stoljeća na teritoriju bivšeg Narodnog odbora sreza Sombor započeto je osnivanje narodnih knjižnica i čitaonica. Osnivane su pod raznim imenima i nazivima i raspolagale su većim ili manjim knjižnim fondom koji je većim dijelom uništen tijekom i nakon Prvog i Drugog svjetskog rata«, kazala je Šeremešić.

Dio sačuvanih knjiga objedinjen je u fondu novoosnovanih narodnih knjižnica i čitaonica koje su se 1963. godine integrirale u Gradsku biblioteku *Karlo Bijelički* u Somboru.

Pismarice na ikavici

Prvi molitvenici i pjesmarice tiskani su najviše u XIX. stoljeću, bilo ih je i u XVIII., ali znatno manje, uglavnom misali, kazao je **Nikola Čutura**.

»Prve *pismarice* u Monoštor su stigle u XIX. stoljeću. Osim što se iz njih pjevalo, bile su simbol društvenog statusa, jer su bile rijetke i skupe. Zato su se i nasljeđivale. Drugi Vatikanski sabor iz 60-ih godina prošlog stoljeća označio je početak kraja upotrebi ovih *pismarica*. Bila je to temeljita reformacija Katoličke Crkve, okretanje jednoj modernoj struji i tu više nije bilo mjesta za upotrebu

pismarica na ikavici«, kazao je Čutura i dodao da se u Monoštoru još samo 10-15 starih *pisama* pjeva na misi.

Čutura je predstavio i nekoliko *pismarica*.

»*Vinac bogoljubnih pisama* temeljna je *pismarica* šokačkog puka, prvi puta tiskana 1827. godine, a posljednje izdanje bilo je 1903. godine, više od 20 izdanja i više od 200.000 tiskanih *pismarica*. Tvorac je franjevac otac **Marijan Jajić**. Ova *pismarica* je bila za šokački puk, od Budima, Slavonije, Baranje i Bačke. Pronašli smo je u Bezdanu u kojem danas ne živi više od 200 Hrvata, onda možemo tvrditi da se upotrebljavala i u Monoštoru. Koliko znam, samo još jedna žena iz Berega na pobožnostima *piva* iz ove *pismarice*, a njoj je 91 godina i kada ona premine više je nitko neće koristiti«, kazao je Čutura.

Najopsežnija *pismarica* ikada tiskana na ikavici je *Duhovna mana*, ne samo po broju stranica već i broju kitica.

»Tiskana je u Subotici 1893. godine. Danas imamo *pisme* s dvije-tri kitice, a u *Duhovnoj mani* više je od 20 i to su kitice koje se ne mogu pronaći ni u kasnijim izdanjima ove *pismarice*«, kazao je Čutura.

Prva značajnija *pismarica* tiskana u XX. stoljeću je *Velika slava Božija*. Glavno, dopunjeno izdanje je iz 1908. godine, a ovu *pismaricu* izdao je **Lajčo Budanović** i to je *pismarica* koja se i danas najviše koristi.

»Vrlo kompaktna *pismarica*, zajedno s molitvenikom, i danas kada želimo izvoditi stare *pisme* koristimo nju. Najmlađa *pismarica* pisana na ikavici je *Duhovna radost* iz 1940. godine i danas je u Monoštoru nekoliko sačuvanih primjeraka«, kazao je Čutura.

Ruža Silađev govorila je o proljetnoj prehrani Šokaca u Sonti nekada, o čemu je tekst objavljen u *Hrvatskoj riječi*. **Marija Rašić** predstavila je zbirku pjesama *Študiranje gospoje Šokice* autorice **Sandre Kapić**; prof. dr. sc. **Ljiljana Kolenić** govorila je o petnaest godina Udruženja građana *Urbani Šokci* i kulturi Hrvata u Vojvodini; doc. dr. se. **Silvija Čurak** o imenima u slavonskom dijalektu; prof. dr. sc. **Milica Lukić** i **Katica Novoselac** o slaven-skomitološkim sastavnicama proznih tekstova **Josipa Lovretića**.

Svi radovi bit će tiskani u zborniku.

Z. V.

Prekogranična suradnja Hrvatska-Srbija

Potpisan ugovor između TZ Grada Pakraca i HŽF-a *Cro-femina*

U okviru programa prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije, koje raspisuje Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske, prošloga je četvrtka u Hrvatskom domu – Matici potpisan ugovor između Turističke zajednice Grada Pakraca i Hrvatskog ženskog foruma *Cro-femina*.

Ugovor je potpisala direktorica TZ Grada Pakraca **Gabriela Sabo Seleši**, a nakon potpisivanja održan je radni sastanak o realizaciji projekta koji je vodio **Denis Relota** iz Razvojne agencije Grada Pakraca i kojem je prisustvovala predsjednica *Cro femine* **Nada Sudarević** sa suradnicama **Ljubicom Vujković Lamić** i **Ružicom Kozma**.

»U projektnom prijedlogu smo dogovorili zajedničku suradnju gdje se naše ulaganje odnosi na nabavu opreme za organiziranje naše velike manifestacije *Slavonski banovac* koja se već 15. godinu zaredom održava u Pakracu, u desetom mjesecu. Njezin naglasak je na gospodarstvu i na njoj se sa svojim aktivnostima i proizvodima predstavljaju brojne udruge, a ove godine će među njima biti i *Cro-femina*. Inače, prvi put sam u Subotici, ali prošle godine sam bio u Žedniku gdje smo također potpisali ugovor o zajedničkom projektu u okviru prekogranične suradnje«, naveo je Relota.

Hrvatski ženski forum *Cro-femina* će putem ovog projekta nabaviti opremu za provedbu svojih aktivnosti, odnosno poticanje i razvoj hrvatskog kulturnog stvaralaštva.

»Plan je nabava stroja za šivanje, a sašiveni šling, zlatovez koristit će zainteresirani članovi kulturno-umjetničkih društava koja djeluju u Srbiji«, rekla je Nada Sudarević.

Cilj ovog projekta je jačanje prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije, odnosno Pakraca i Subotice, kroz gospodarsku, socijalnu i demografsku revitalizaciju, što pridonosi potpori Hrvatima u Subotici, njihovom ostanku te očuvanju njihove pune ravnopravnosti.

I. P. S.

Bunjevačko kolo u Starim Mikanovcima

Izvođački folklorni ansambl HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice, koji čini pedesetero plesača, pjevača i svirača, nastupio je prošle subote, 20. travnja, na proslavi Dana općine Stari Mikanovci (Hrvatska).

U prvom bloku Subotičani su izveli pjesmu *Oj Du-nave, vodo ladna* te istoimenu koreografiju bunjevačkih plesova. U drugom bloku izveli su preljsku pismu *Kolo igra, tamburica svira*, Splet bunjevačkih plesova, Momačko nadigravanje i Bunjevačko momačko kolo. Pokraj raznolikosti u pjesmi i plesu, prikazali su i četiri varijante bunjevačke nošnje, kako ženske, tako i muške. Domaćin im je bilo KUD *Šokadija* iz Starih Mikanovaca.

Nakon ovog, folklorashe HKC-a *Bunjevačko kolo* 3. svibnja očekuje gostovanje u Ivankovu (Hrvatska) gdje će izvesti svoj cjelovečernji koncert *Memento*.

Skupština UBH-a *Dužijanca*, Subotica

Desetljeće brige o stoljetnoj manifestaciji

U druga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* ove godine obilježava deset godina postojanja i djelovanja, te je tim povodom 18. travnja prije redovite skupštine služena sveta misa u crkvi sv. Roka u Subotici koja je prikazana kao zahvala Bogu za dosadašnji rad. Također, kako je rečeno, ovom prigodom prisjetili su se i svih pokojnih članova, kao i dobročinitelja Udruge. Misno slavlje predvodio je predsjednik UBH-a *Dužijanca* mons. dr. **Andrija Anišić** u zajedništvu s biskupovim tajnikom vlč. **Draženom Skenderovićem** i đurđinskim župnikom i dekanom preč. **Danielom Katačićem**, koji su ujedno članovi ove udruge.

Nakon sv. mise u vjeronaučnoj dvorani održana je redovita skupština, koja je na početku među redovite članove primila zainteresirane pojedince. Po ustaljenom redu slijedila su izvješća o radu Udruge u protekloj kalendarskoj godini te financijsko i izvješće Nadzornog odbora.

U prvom dijelu izvješća mons. Anišić je prikazao što je sve Udruga radila u protekloj godini, kako program 113. *Dužijance*, tako i sve druge aktivnosti u kojima je sudjelovala.

Ono što je svakako obilježilo prošlu godinu jeste *Dužijanca u Mostaru*, a to je prikazano u videozapisu **Zvonimira Sudarevića**.

Direktor UBH-a *Dužijanca* **Marinko Piuković** podnio je financijsko izvješće o radu Udruge, te je rekao kako je ona u protekloj godini poslovala s ukupno više od devet milijuna dinara, točnije ukupan prihod za 2023.

godinu iznosio je 9.658.862,41 dinara, a rashodi su bili 9.321.520,55 dinara. Najveći dio sredstava osiguran je putem raznih projekata, a kako je Piuković naglasio, među najvećim donatorima su Grad Subotica i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Značajna sredstva osigurana su i zahvaljujući prekograničnoj suradnji s Gradom Županjom.

Predsjednik Nadzornog odbora **Grgo Kujundžić** iznio je kako u poslovanju Udruge nije bilo nikakvih nepravilnosti.

U nastavku skupštine jednoglasno su usvojena izvješća o radu i financiranju, te je predstavljen plan događanja za ovu godinu. Osim redovitih aktivnosti i programa, ove godine u središtu će biti i proslava 10. obljetnice, te će, kako je Piuković najavio, središnja proslava jubileja biti 28. svibnja u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Iako je *Dužijanca* proteklih godina gostovala izvan Subotice (Zagreb, Baja, Novi Sad, Mostar), ove godine, iako ima poziva, nije u planu nikakvo putovanje i predstavljanje. Po riječima Marinka Piukovića, ove godine radit će se na razvojnim projektima. Tako je u planu ustrojavanje i razvijanje *Muzeja Dužijance – muzej kruna*, stvaranje interpretacijskog centra, kupovina zemlje, izrada projekta – elaborata za obnovu *Risarskog salaša*, izgradnja višenamjenske sjenice za 150 osoba, prostorno planiranje i pozicioniranje objekata. Također, Piuković je naveo i izdavanje *Revije Dužijanca* za 2023. godinu,

Spomenice Dužijanca u Mostaru, knjige *Javna proslava Dužijance od 1968. do 1971. u Subotici* **Nace Zelića**, te kataloga izložbe *Žito i motivi poljoprivredne djelatnosti u arhitekturi Subotice*.

Uz sve navedeno, u organizaciji UBH-a *Dužijanca* u programu za ovu godinu je i tridesetak događanja, koja će obilježiti 114. *Dužijancu*. Kako je već dobro poznato, program *Dužijance* počinje na blagdan sv. Marka, 25. travnja (jučer) i traje sve do proštenja na Bunariću (25. kolovoza), no, aktivnosti oko pripreme za programe traju cijele godine i stoga ovu Udrugu možemo svrstati među najaktivnije hrvatske udruge u Srbiji.

Najave brojnih događanja u narednom periodu moći ćete pratiti i u našem tjedniku, a središnja proslava *Dužijance 2024*. bit će 11. kolovoza, također u znaku jubileja. **Ž. V.**

Rezultati natječaja za nacionalne manjine

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice objavilo je preliminarne rezultate (Lista vrednovanja i rangiranja) Javnog natječaja za sufinansiranje programa i projekata usmjerenih na unaprjeđivanje prava

nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u AP Vojvodini u 2024. godini. Prijedlogom se predlaže ukupno 3,2 milijuna dinara za projekte hrvatskih udruga i fondacija u AP Vojvodini. Dokument je dostupan na internetskoj stranici Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs.

Također, Pokrajinsko tajništvo za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama objavilo je rezultate natječaja iz područja kulture za 2024. godinu pa tako i Javnog natječaja za financiranje – sufinansiranje projekata od značaja za kulturu i umjetnost nacionalnih manjina – nacionalnih zajednica u AP Vojvodini kojim je podržano 14 projekata hrvatskih udruga s ukupno oko 1,6 milijuna dinara. Isto tako, podržano je i pet projekata vezanih za nakladničku djelatnost na hrvatskom jeziku (ukupno 680.000 dinara). Rezultati natječaja dostupni su na: www.kultura.vojvodina.gov.rs.

H. R.

Obnova crkve Blažene Djevice Marije u Novim Banovcima

Rimokatolička crkva Blažene Djevice Marije u Novim Banovcima sagrađena je 1766. godine pod pokroviteljstvom austrijske carice **Marije Terezije**. Jedna je od najstarijih rimokatoličkih crkava u Srijemskoj biskupiji. Prije šest godina radovi su započeli na njezinoj unutarnjoj obnovi: obijanju cjelokupne fasade, uklanjanju vlage iz zidova i obnavljanju poda, ponovnom žbukanju, restauraciji tornja i križa. Radovi na njevoj vanjskoj obnovi traju već dvije godine, a prema riječima tamošnjeg župnika vlč. **Dušana Milekića**, očekuje se da će kompletni radovi biti završeni do kraja godine.

»Crkva Blažene Djevice Marije u Novim Banovcima ima svoju predivnu povijest, ne samo zbog vremena nego i onoga što je unutar nje. Ona nosi mnoge priče ljudi s ovih prostora. Mnoge su generacije bile ovdje od početka crkve. Neka prezimena se spominju od dana njenog osnutka i na to su župljani veoma ponosni kao i na sve ono što je sačuvano u njoj. Budući da je obnavljamo, trudimo se sačuvati sve ono što datira iz tog vremena, kao simbol naše vrijednosti. U tijeku su radovi na uređenju vanjskog izgleda i na kraju planiramo bojenje fasade«, ističe vlč. Milekić.

Radovi su najvećim dijelom financirani donacijama iz Njemačke i Austrije. Drugi dio sredstava izdvojila je AP Vojvodina i Općina Stara Pazova. Očekivanja su da će župa uz pomoć drugih donatora moći financirati i ostatak radova.

S. D.

Izložba fotografija Ivana Ivkovića Ivandekića u Pečuhu

Klapim dužijancu bili salaša

U Galeriji Hrvatskog kluba *Augusta Šenoa* u Pečuhu prošloga tjedna, 18. travnja, otvorena je izložba fotografija **Ivana Ivkovića Ivandekića** pod nazivom *Klapim dužijancu bili salaša*. Na izložbi je prikazano 18 fotografija preko kojih su se posjetitelji mogli upoznati sa sadržajima dužijance, od salaša gdje je nastala kao obiteljski običaj, obiteljskog risa, blagoslova žita, Tijelova, drugih manifestacija koje čine dužijancu te fotografija preko kojih se vidi njezin razvoj od početka do današnjih dana. Fotografije su nastajale tijekom više od 25 godina.

Čuvati naslijeđe

Izložbu je otvorila ravnateljica Neprofitnog poduzeća za kulturu, informativnu i izdavačku djelatnost *Croatica* iz Budimpešte **Timea Šakan-Škrilin**. Poruka fotografija, kako je istaknula, jest da trebamo poštovati ono što imamo, što smo naslijedili, ali i da to moramo prenijeti budućim generacijama.

»Ovo što ovdje vidite nisu samo slike, to je i neka priča. Unatoč modernizaciji, promjenama u našim životima i društvima, vrijednosti koje nosimo u srcu ne smijemo zaboraviti«, rekla je Šakan-Škrilin.

Moto Ivandekićeve rada je »slikam ono što nestaje, to se danas može samo klapiti (sanjati, snivati)«. Osim bavljenja fotografijom, snima i video zapise te piše šaljive tekstove i objave na Facebooku, a svojim uradcima promovira kulturu, nošnju, običaje i govor bunjevačkih Hrvata iz Bačke.

»Dužijanca je nastala u obitelji i na fotografijama se može vidjeti kako se razvijala. Mislim da je dužijanca koju danas organizira Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* dostigla najvišu razinu. Pišem na bunjevačkoj ikavici, jer ne nestaju samo ovi običaji već se i taj dijalekt danas mora čuvati. Poznat sam po tom da klapim u trokutu Subotica – Đakovo – Pečuh, jer osim onih koje se održavaju u Subotici i okolici pratim i manifestacije vezane za Hrvate u Hrvatskoj i Mađarskoj«, rekao je autor izložbe Ivan Ivković Ivandekić.

Glazba i ples

Lijepom ugođaju otvorenja izložbe pridonio je Ženski pjevački zbor *Augusta Šenoa* koji je izveo hrvatske pjesme iz okolice Pečuha i podravskog dijela Mađarske. Nakon službenog dijela otvorenja za dobro raspoloženje pobrinuo se **Antuš Vizin** koji je na harmonici svirao bunjevačke pjesme te su se članice KUD-a *Tanac* iz Pečuha **Vesna Velin** i **Gabriella Tiszai** pridružile Ivanu Ivkoviću Ivandekiću u plesu.

Fotografije za izložbu izradila je medijska kuća *Croatica*, a zanimljivo je spomenuti da je u istom Klubu Ivković Ivandekić prije deset godina, 2014., također imao izložbu pod nazivom *Zbogom bili salaši*.

Prošlotjedna izložba je upriličena na poziv voditelja Kluba **Miše Šarošca**, a otvorenju su, među ostalim, nazočili i predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i Učeničkog doma **Miroslav Krleža** i tjednika *Hrvatski glasnik*.

N. Skenderović

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

BEOGRAD

Kneza Miloša 62, 11000 Beograd, Republika Srbija

Tel: (+381 11) 3679 150; Fax: (+381 11) 3610 032

e-mail: croebg@mvep.hr

OBJAVA BIRAČIMA

Predsjednik Republike Hrvatske donio je 15. ožujka 2024. godine Odluku o raspisivanju izbora za članove u Europski parlament iz Republike Hrvatske.

IZBORI ĆE SE ODRŽATI U NEDJELJU, 9. LIPNJA 2024.

Obavještavaju se birači da mogu izvršiti pregled, dopunu i promjenu podataka upisanih u registar birača te podnijeti zahtjev za: privremeni upis u registar birača izvan mjesta prebivališta, prethodnu registraciju, aktivnu registraciju i izdavanje potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta.

ROK ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA ISTIČE U SRIJEDU, 29. SVIBNJA 2024.

Birači mogu pregledati svoje podatke upisane u registar birača na poveznici: <https://biraci.gov.hr/RegistarBiraca/>

Nadležna tijela županija, odnosno Grada Zagreba koja vode registar birača objavit će svoje kontakt podatke i informacije o vremenu i mjestu za podnošenje zahtjeva za: upis, dopunu i promjenu podataka upisanih u registar birača, privremeni upis u registar birača izvan mjesta prebivališta, prethodnu registraciju, aktivnu registraciju, izdavanje potvrda za glasovanje izvan mjesta prebivališta.

I. BIRAČI KOJI IMAJU PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

1. Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja izbora neće biti u mjestu svog prebivališta, mogu zatražiti:

a) PRIVREMENI UPIS – ako žele glasovati u Republici Hrvatskoj izvan mjesta svog prebivališta

Birači se privremeno upisuju u registar birača za mjesto gdje će se zateći na dan održavanja izbora. Zahtjev za privremeni upis u registar birača izvan mjesta prebivališta birači mogu podnijeti nadležnom upravnom tijelu u županiji ili Gradu Zagrebu koji vodi registar birača, neovisno o mjestu upisa u registar birača.

b) PRETHODNA REGISTRACIJA – ako žele glasovati u inozemstvu

Birači se prethodno registriraju za državu odnosno konzularno područje gdje će se zateći na dan održavanja izbora u inozemstvu.

Zahtjev za prethodnu registraciju birači mogu podnijeti nadležnoj diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu ili nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu koji vodi registar birača.

2. Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, a na dan održavanja izbora će se zateći izvan mjesta svog prebivališta ili u inozemstvu, iznimno mogu zatražiti potvrdu za glasovanje izvan mjesta prebivališta bez navođenja mjesta boravka na dan održavanja izbora, a temeljem koje će moći glasovati na bilo kojem biračkom mjestu u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu gdje će se zateći na dan izbora. Zahtjev za izdavanje potvrde za glasovanje izvan mjesta prebivališta birači podnose nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu koji vodi registar birača prema mjestu svog prebivališta.

II. BIRAČI KOJI NEMAJU PREBIVALIŠTE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj da bi mogli glasovati u inozemstvu ili u RH, moraju biti aktivno registrirani.

a) Birači kojima je izdana osobna iskaznica s podatkom o prebivalištu izvan Republike Hrvatske ne moraju podnijeti zahtjev za aktivnu registraciju već će po službenoj dužnosti biti aktivno registrirani za državu i konzularno područje prema adresi prebivališta upisanoj u osobnoj iskaznici.

Birači koji će se na dan održavanja izbora nalaziti na području druge diplomatske misije ili konzularnog ureda u inozemstvu ili u Republici Hrvatskoj ili imaju prijavljeno prebivalište na adresi različitoj od adrese u osobnoj iskaznici s inozemstvom adresom moraju podnijeti zahtjev za promjenu mjesta aktivne registracije.

Birač koji ne promijeni mjesto aktivne registracije moći će glasovati samo u mjestu gdje je već aktivno registriran po službenoj dužnosti.

b) Birači koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj i nemaju osobnu iskaznicu s podatkom o prebivalištu izvan Republike Hrvatske, moraju podnijeti zahtjev za aktivnu registraciju kako bi mogli glasovati u inozemstvu ili u Republici Hrvatskoj.

Zahtjev za aktivnu registraciju birači mogu podnijeti:

Najbližoj diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu ili nadležnom upravnom tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu koji vodi registar birača ako će se na dan održavanja izbora nalaziti u Republici Hrvatskoj.

Na mrežnoj stranici Ministarstva pravosuđa i uprave <https://mpu.gov.hr/> dostupni su svi obrasci zahtjeva te podaci o adresama nadležnih upravnih tijela županija odnosno Grada Zagreba.

Svoje zahtjeve birači mogu podnijeti nadležnom upravnom tijelu ili putem sustava e-Građani.

III. e-Građani

Birači koji imaju vjerodajnice i pristup sustavu e-Građani mogu podnijeti zahtjev za privremeni upis, prethodnu registraciju i aktivnu registraciju te izmjene tih zahtjeva, putem sustava e-Građani.

IV. IZDAVANJE POTVRDA ZA GLASOVANJE NA DAN ODRŽAVANJA IZBORA

Skreće se pozornost biračima koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj da samo birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj i važeću osobnu iskaznicu ulaze u popis birača i nalazit će se na izvacima iz popisa birača koji će biti dostavljeni na biračka mjesta.

Birači koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj a nisu upisani u izvatke iz popisa birača mogu ostvariti svoje pravo glasovanja s potvrdom za glasovanje koju na dan održavanja izbora izdaju nadležna upravna tijela u Republici Hrvatskoj prema mjestu prebivališta birača.

Birači koji nemaju prebivalište u RH, a nisu aktivno registrirani, mogu na dan održavanja izbora ostvariti svoje pravo glasovanja s potvrdom koju izdaje diplomatska misija ili konzularni ured Republike Hrvatske u inozemstvu.

V. DRŽAVLJANI DRUGIH DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE KOJI ŽELE OSTVARITI PRAVO GLASOVANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Državljanima druge države članice Europske unije koji imaju prijavljeno prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj mogu ostvariti svoje biračko pravo u Republici Hrvatskoj ako nadležnom upravnom tijelu prema mjestu prebivališta ili boravišta u Republici Hrvatskoj podnesu zahtjev za upis u registar birača najkasnije 30 dana prije dana održavanja izbora odnosno do 9. svibnja 2024.

U Republici Srbiji glasovanje će se provoditi na sljedećim biračkim mjestima:

- KONZULARNI URED VELEPOSŁANSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U REPUBLICI SRBIJI, Beograd, Kneza Miloša 82/1. kat
- GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI, Maksima Gorkog 6

Adrese za dostavu zahtjeva za prethodnu i aktivnu registraciju u Republici Srbiji:

- VELEPOSŁANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U REPUBLICI SRBIJI, Beograd, Kneza Miloša 62; 011 3679 152; faks: 011 3610 032 i e-mail: croebg@mvep.hr
- GENERALNI KONZULAT REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI, Maksima Gorkog 6; tel: 024 659 900 faks: 024 556 158 i email: gkrh.subotica@mvep.hr

XIII. Seminar bunjevačkog stvaralaštva

15. - 20. 7. 2024.

Tavankut

Tema: "SVATOVI"

Organizator: HKPD »Matija Gubec« TAVANKUT

Više informacija na:

 Seminar bunjevačkog stvaralaštva

 matijagubectav@gmail.com

 seminar.tavankut

 www.hkpdmatijagubec.org.rs

Koncert Marka Žigmanovića i ansambla Hajo

SUBOTICA – Zajednički koncert **Marka Žigmanovića** i benda, i ansambla *Hajo* iz Subotice bit će održan večeras (petak, 26. travnja) u dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* u Subotici, s početkom u 20 sati. Ulaznice po cijeni od 1.500 dinara mogu se kupiti u caffeu *Brokat* ili naručiti putem telefona 063/808-78-40.

Uskrsni koncert HKPD-a Jelačić

PETROVARADIN – HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina priređuje tradicionalni uskrsni koncert sutra (subota, 27. travnja) u crkvi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu, s

početkom u 19 sati. Nastupaju: Mješoviti pjevački zbor HKPD-a *Jelačić* pod ravnanjem **Vesne Kesić Krsmanović**, **Miroslav Klačnja** (vokalni solist) i **Jovana Varagić** (klavirska pratnja).

ZKVH u Noći muzeja

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata će u subotu, 18. svibnja, sudjelovati u popularnoj manifestaciji *Noć muzeja 2024*. Posjetitelji će moći vidjeti izložbu pod naslovom *Hrvatsko narodno kazalište u Subotici (1945. – 1951. – 1980.)* na kojoj će se prikazati dokumenti, publikacije, fotografije i plakati iz arhive Zavoda te iz osobne zbirke kolekcionara **Ljudevita Vujkovića Lamića**.

Autor izložbe je **Branimir Kopilović**, stručni suradnik u Zavodu, a izložbu će u 19 sati otvoriti prof. **Nevena Baštovanović**, suradnica na izložbi i autorica elaborata pod nazivom *(Ponovni) Osnutak Drame na hrvatskom jeziku u Narodnom kazalištu u Subotici*.

Prostorije Zavoda će biti otvorene od 18 do 23 sata. Posjetitelji će ovom prigodom moći kupiti publikacije tiskane u nakladi Zavoda.

Predstavljanje knjige Tragovi trajanja o Hrvatskom groblju u Boki

BOKA – Knjiga autorice **Lidije Žunac** *Tragovi trajanja: Hrvatsko groblje u Boki* bit će predstavljena u nedjelju, 19. svibnja, u Boki. Program počinje blagoslovom groblja i molitvom za pokojnike na Hrvatskom groblju u Boki u 17 sati, a predstavljanje knjige će biti u 18 sati u Velikoj dvorani naftaške menze. Program prati izložba fotografija *Prizori prošlosti – Hrvati u Boki*. Izdavači knjige su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica i Gradska biblioteka Pančevo, koji su ujedno i organizatori ovog događaja u suradnji s Kulturnim centrom u Sečnju. Recenzenti knjige su prof. dr. sc. **Vladimir Čavrak** i dr. sc. **Bojana Miljković Katić**.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
GRADSKA UPRAVA
Broj: IV-13-110-371/2024
Dana: 25. 4. 2024. godine
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel. 024-636-101
MUD/SU

Na temelju članka 102. stavak 2. i 3. Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave (*Službeni glasnik RS* br. 21/2016, 113/2017, 95/2018, 114/21 i 92/2023) i na temelju članka 35. Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (pročišćen tekst) (*Službeni list Grada Subotice* broj 18/17, 30/17, 5/20 i 35/2023) načelnik Gradske uprave objavljuje

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU

Obavještavaju se svi zainteresirani kandidati da će Gradska uprava Grada Subotice dana 26. 4. 2024. godine raspisati javni natječaj za popunu slobodnih izvršiteljskih radnih mjesta.

Natječaj će biti objavljen na internetskoj stranici Grada Subotice <http://www.subotica.ls.gov.rs>

NAČELNICA GRADSKJE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravница

Od Matoša, preko Benešića do Gardaša i dalje...

U sklopu obilježavanja Dana hrvatske knjige, u ponedjeljak, 22. travnja, u Društvu hrvatskih književnika održan je prigodni program »Od Matoša, preko Benešića do Gardaša i dalje...«, koji su priredili Društvo hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice (ZKVH) i Društvom hrvatskih književnika Herceg Bosne (DHK HB) iz Mostara. Program je vodio dopredsjednik DHK-a **Mirko Ćurić**, a na samom početku nazočne je pozdravio predsjednik Matice hrvatske **Miro Gavran**.

Tri književne nagrade

Mirko Ćurić je pojasnio kako se u nazivu programa spominju tri velikana **Matoš**, **Benešić** i **Gardaš** po kojima ime nose tri književne nagrade koje su u tijeku: nagrada za kratku priču nadahnutu Matošem, nagrada za knjigu kritika *Julije Benešić* te nagrada za prozno djelo za djecu i mladež *Anto Gardaš* te su u pripremi prigodne manifestacije koje nose ime po njima, a koje su povezale Društvo hrvatskih književnika sa ZKVH-om i DHK HB-om jer su kroz ove manifestacije odradili nekoliko zajedničkih programa, zbornika, časopisa i knjiga. Predstavio je i zbornike *Đakovačkih susreta hrvatskih književnih kritičara* s naglaskom na zbornike 23. i 24. u kojem su se predstavili hrvatski književni kritičari i kritičarke iz Srbije i BiH.

Članica Povjerenstva za dodjelu nagrade *Anto Gardaš* **Branka Primorac** predstavila je ovogodišnju konkurenciju koja se sastoji od 34 naslova pristiglih na natječaj te objavila naslove koji su ušli u uži izbor za nagradu. Dobitnik ili dobitnica nagrade bit će objavljeni na svečanoj dodjeli na rođendan Ante Gardaša 21. svibnja u Osijeku. **Božidar Brezinščak Bagola** predstavio je slovenske književne kritičare koji će biti dio programa 27. *Đakovačkih susreta hrvatskih književnih kritičara*: **Božu Senegačnika** i **Roberta Kureta**, jer će središnji program biti posvećen odnosu hrvatske i slovenske književne kritike. Ova suradnja je nastavak prošle godine započete suradnje između Društva hrvatskih književnika i Društva slovenskih pisateljev.

Suradnja Subotica – Mostar

Predsjednik DHK HB **Ivan Baković**, pjesnik i književni kritičar, profesor u mostarskoj srednjoj školi, govorio je o dosadašnjoj uspješnoj suradnji s Društvom hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i ZKVH-om s naglaskom na posljednji broj časopisa DHK HB *Osvit*, u kojem je predstavljena književna kritika hrvatskih autora i

autorica iz Vojvodine. Također je izdvojio zajednički projekt izdavanja Matoševe prve knjige *Iverje* koju su objavili Društvo hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski u suradnji s ZKVH-om i DHK HB-om, prigodom 150. obljetnice rođenja, jer je prva Matoševa knjiga objavljena upravo u Mostaru 1899. S ponosom je predstavio *Leksikon* članova DHK HB u kojem je kao urednik prikupio biografije više od dvije stotine sadašnjih i preminulih članova DHK HB što je hvalevrijedan pothvat, objavljen prigodom 30. obljetnice utemeljenja Društva. Stoga je Mirku Ćuriću i **Katarini Čeliković** u znak zahvalnosti za uspješnu suradnju uručio prigodne zahvalnice.

Ravnateljica ZKVH-a Katarina Čeliković izrazila je zadovoljstvo što sudjeluje u programu priređenom na Dan hrvatske knjige. Podsjetila je riječju i prigodnim filmom na povijest Zavoda, koji djeluje 15 godina, te zahvalila svima koji su dali svoj prinos uspješnom radu, od prvog ravnatelja **Tomislava Žigmanova** do najmlađih suradnika koji se okupljaju oko brojnih projekata te ustanove. Posebno se osvrnula na bogatu nakladničku i časopisnu djelatnost te na posljednji broj časopisa *Nova riječ* u kojem je predstavljeno pjesništvo hrvatskih književnika i književnica članova DHK HB iz Mostara. Pozvala je oba društva hrvatskih književnika na daljnju suradnju i nove zajedničke projekte.

Dopredsjednik DHK-a Mirko Ćurić je, zajedno s Katarinom Čeliković najavio ovogodišnje 8. *Dane Antuna Gustava Matoša* koji su započeli u Subotici i Đakovu, a nastaviti će se u Tovarniku, Plavni, Beogradu i Zagrebu te je pozvao književnike i književnice koji kane poslati priču nadahnutu životom i djelom velikog AGM-a na natječaj, da ga pošalju do kraja travnja. Dodjela nagrada će biti u Tovarniku početkom lipnja.

H. R.

Novi glazbeni album u nakladi ZKVH-a

Tamburaški troplet vojvođanskih Hrvata

U sklopu istraživanja i promocije nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata realizirao je projekt pod nazivom *Tamburaški troplet vojvođanskih Hrvata*, a plod takvog istraživanja je glazbeni album kojim se predstavljaju tamburaška praksa i bećarac vojvođanskih Hrvata. Kako u Zavodu navode, projekt je rađen tijekom 2023., a tehnička i likovna oprema dovršena je u travnju 2024. godine.

Kako je tamburaška glazba prisutna u svim dijelovima Vojvodine gdje žive Hrvati, a jednako tako i bećarac, na albumu se predstavljaju ova dva elementa bogate nematerijalne baštine kroz sviranje i pjevanje među Srijemcima, Šokcima i Bunjevcima. Na CD-u se nalazi 15 tradicijskih skladbi.

Izvođači su tamburaški orkestri iz Rume i Subotice (HKPD *Matija Gubec* Ruma i HGU *Festival bunjevački pisama* Subotica), solisti iz Rume, Subotice, Bača i Monoštora (**Dušan Stupar** i **Katarina Atanacković** iz Rume, **Marija Kovač**, **Tamara Štricki Seg**, **Marko Grmić** i **Josip Francišković** iz Subotice, **Stanka Čoban** iz Bača te **Anita Đipanov Marijanović** i **Marija Francuz** iz Monoštora).

Urednik i recenzent je profesor tambure **Vojislav Temunović**. Izvršnu produkciju potpisuje HGU *Festival bunjevački pisama* iz Subotice, a nakladnik i producent je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Glazbeni album nalazi se u reprezentativnom omotu u kojem se nalazi brošura s tekstovima pjesama i uvodom recenzenta, a na USB-u su skladbe te spomenuta brošura u formatu za čitanje. Iako je osnovni element tamburaškog tropleta glazba skladana u tradicijskom stilu, recenzent Vojislav Temunović napominje kako se »kolo i bećarac pojavljuju kao glazbene forme u sve tri skupine vojvođanskih Hrvata, ali svaka sa svojim posebnostima i načinom izvedbe. Kolo je kod Srijemaca izvedeno u formi kratke skladbe, kod Šokaca se izvodi uz pjevanje, a kod Bunjevaca se ono razigrano pleše. Bećarcima iz Rume i Monoštora te bunjevačkom bećarcu zajednička tematika je ljubav i šala, ali se međusobno razlikuju po načinu izvedbe«. Urednik je u drugi dio albuma uvrstio popularne pjesme koje se izvode na veseljima, svadbama i zabavama i sastavni su dio žive nematerijalne kulturne baštine vojvođanskih Hrvata.

Cilj producenta i izvođača je snimanjem i promocijom ovih skladbi zabilježiti ih u kvalitetnoj i autentičnoj izvedbi, sačuvati ih od zaborava i dalje promovirati na kulturnim događanjima u hrvatskoj zajednici, navode u ZKVH-u.

Likovnu opremu omota i prateće brošure uradio je **Dar-ko Vuković**.

Nosač zvuka se po cijeni od 700 dinara može kupiti u uredu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Laze Mamužića 22, Subotica), naručiti putem e-maila ured@zkhv.org.rs ili na broj telefona 024/535-533.

H. R.

1. **Sremačko kolo** (2:41)
Tradicijsko
Arr: Sava Vukosavljević
HGU Festivalni tamburaški orkestar
2. **Rumski bećarac** (3:22)
Muzika, tekst i arr: Josip Jurca
Vokalni solist: Dušan Stupar
Tamburaški orkestar HKPD „Matija Gubec“, Ruma
3. **Sremski svatovac** (2:10)
Muzika, tekst i arr: Josip Jurca
Vokalna solistica: Katarina Atanacković
Tamburaški orkestar HKPD „Matija Gubec“, Ruma
4. **Moj ličeni Srem** (3:10)
Muzika, tekst i arr: Josip Jurca
Vokalni solist: Dušan Stupar
Tamburaški orkestar HKPD „Matija Gubec“, Ruma
5. **U našem ličepu ti je Srijem** (2:43)
Muzika i tekst: Stjepan Okruglić
Arr: Vojislav Temunović
Vokalna solistica: Marija Kovač
HGU Festivalni tamburaški orkestar
6. **Šokacko kolo** (3:11)
Tradicijsko
Arr: Vojislav Temunović
Vokalne solistice: Anita Đipanov Marijanović i Marija Francuz
HGU Festivalni tamburaški orkestar
7. **Bećarac iz Monoštora** (3:44)
Tradicijsko
Arr: Vojislav Temunović
Vokalne solistice: Anita Đipanov Marijanović i Marija Francuz
HGU Festivalni tamburaški orkestar
8. **Cvala / Šljiva belica** (2:46)
Tradicijsko
Arr: Vojislav Temunović
Vokalna solistica: Marija Francuz
HGU Festivalni tamburaški orkestar
9. **Šta vam radi taj vaš diđa stari** (3:53)
Tradicijsko po pjevanju Stanke Čoban
Arr: Vojislav Temunović
Vokalna solistica: Stanka Čoban
HGU Festivalni tamburaški orkestar
10. **Vesela je Šokadija** (2:27)
Tradicijsko
Arr: Vojislav Temunović
Vokalne solistice: Anita Đipanov Marijanović i Marija Francuz
HGU Festivalni tamburaški orkestar
11. **Malo bunjevačko kolo** (3:42)
Tradicijsko po sviranju Pere Tumbas Haje
Arr: Vojislav Temunović
HGU Festivalni tamburaški orkestar
12. **Lagani bećarac** (5:14)
Tradicijsko
Arr: Vojislav Temunović
Vokalni solist: Josip Francišković
HGU Festivalni tamburaški orkestar
13. **Odli se biser grana** (4:37)
Tradicijsko – Svatovac po sviranju Milana Pridražkog
Arr: Vojislav Temunović
Vokalna solistica: Tamara Štricki Seg
HGU Festivalni tamburaški orkestar
14. **Bunjevka sam** (1:49)
Muzika, tekst i arr: Stjepan Prikić Bača
Vokalna solistica: Marija Kovač
HGU Festivalni tamburaški orkestar
15. **Mi smo Bunjevci** (1:53)
Tradicijsko
Arr: Vojislav Temunović
Vokalni solist: Marko Grmić
HGU Festivalni tamburaški orkestar

In memoriam: Vera Erl (1940. – 2024.)

Utorak, 23. travnja, nakon duge i teške bolesti u 84. godini preminula je **Vera Erl**, bibliotekarska savjetnica, viša predavačica na Katedri za knjižničarstvo Sveučilišta *J. J. Strossmayera* u Osijeku.

Rođena je 1940. godine u Drenovcima. Osnovnu školu pohađala je u rodnom mjestu, a završila je Gimnaziju u Vinkovcima. Magistrirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1989. iz povijesnih znanosti s temom »Slavonija 1683. – 1848. u zapisima suvremenika«.

U stručno zvanje višeg bibliotekara izabrana je 1991. godine; u zvanje znanstvenog asistenta informacijskih

znanosti 1992. godine; u stručno zvanje bibliotekarskog savjetnika 1993. godine; u nastavno zvanje višeg predavača izabrana je 1999. godine.

Svoj radni knjižničarski staž počela je obnašati u Narodnoj knjižnici i čitaonici u Vinkovcima 1959. godine, a u razdoblju od 1966. do 1975. obnašala je i funkciju direktorice Knjižnice, a poslije je radila u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici u Osijeku i Knjižnici Pedagoškog fakulteta u Osijeku.

Objavila je oko 40 stručnih i znanstvenih radova za knjižničarstvo, kulturno-povijesne teme i književne teme. Godine 1996. dobila je *Kukuljevićevu povelju*, najviše stručno priznanje za zasluge na unaprjeđenju knjižničarske struke u Hrvatskoj, godinu dana kasnije odlikovana je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića, dok je 2006. godine dobitnica Povelje *Marija Malbaša* za unaprjeđenje i promicanje knjižničarske struke. Također, bila je i predsjednica *Šokačke grane* iz Osijeka, udruge za očuvanje, promicanje, razvitak i unaprjeđenje kulturne tradicijske baštine Šokaca s područja Slavonije, Baranje, Srijema i Bačke. Jedna je od inicijatora i organizatora Međunarodnog okruglog stola *Urbani Šokci*. U tom kontekstu surađivala je i s udrugama i institucijama Hrvata u Srbiji.

Od Vere Erl na društvenim mrežama oprostio se i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata: »Ostajemo bez prijateljice, bez potpore koja je uvijek bila spremna za Hrvate s bilo koje strane granice – pomoći, doći, pozvati, okupiti, dijeliti, pisati, nikada odustati...«.

H. R.

Prekogranična suradnja

Vez povezao Gajić i Sombor

U prostorijama Gradskog udruženja penzionera u Somboru u ponedjeljak, 22. travnja, održana je radionica baranjskog šokačkog veza u okviru projekta »Maštom bajnom, zlatnim koncem, iglom sjajnom«. Radionica je održana na inicijativu KUD-a *Seljačka sloga* iz Gajića (Hrvatska), a posredstvom UG-a *Urbani Šokci* iz Sombora.

Radionice baranjskog šokačkog veza održale su **Eva Kostolić**, **Jela Nikolić** i **Eva Balatinac** iz Gajića, a nastavak projekta slijedi u Gajiću.

Pokrovitelj projekta je Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske.

Prepekovo proljeće u Novom Sadu

U znaku poezije

HKUPD *Stanislav Prepek* iz Novog Sada organizirao je i ove godine svoju književno-glazbenu manifestaciju *Prepekovo proljeće*, koja je održana 20. travnja u Malom amfiteatru SPENS-a.

Tijekom večeri predstavljeno je novo izdanje zbirke pjesama pristiglih na natječaj udruge – *Prepekovo proljeće 2024.* U knjizi su sabrane pjesme različitog stila i tematike, a zastupljen je dvadeset i jedan autor iz Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Proglašene su i tri najuspjelije pjesme. Žiri je najboljom ocijenio *Glasno i glasnije* **Leile Jakab** iz Novog Sada, drugu nagradu dobila je **Jelena Stanojčić** iz Zagreba za

pjesmu *Buntovniku s razlogom*, a treće mjesto zauzela je pjesma *Košmar stvarnosti* **Ljubice Ribić** iz Varaždina.

Žiri je radio u sastavu: pjesnikinja iz Rume i članica Književnog kluba HKUPD-a *Stanislav Prepek* **Maja Gračan Livada**, pisac i književni kritičar iz Vinkovaca **Franjo Nagulov** te spisateljica i književna kritičarka iz Novog Sada i urednica zbornika *Prepekovo proljeće* i *Prepekova jesen* dr. sc. **Dragana V. Todoreskov**.

Prvonagrađena **Leila Jakab** je mlada autorica koja prvi puta sudjeluje na natječaju *Prepekovo proljeće*. Kako se u obrazloženju nagrade navodi, *Glasno i glasnije* poetična je pjesma s motivima pseudograđanskoga života jedne obitelji, u kojoj se sreću agresija, bijes, nemoć te tišina kao kulminiranje zanijemjelosti.

»Suprotstavljajući prizore za 'druge' sa stvarnim, slika-ma, L. Jakab se otkriva kao angažirana pjesnikinja koja ukazuje na aktualne probleme vezane za nasilje nad ženama«, zaključuje se.

Svoje pjesme čitali su i članovi Književnoga kluba HKUPD-a *Stanislav Prepek*, a nastupila je i pjevačka skupina udruge pod vodstvom **Dobreta Jankovića**.

»Ovo je već tradicionalna manifestacija koja ima svoju ljepotu i žar. Dosta je ljudi zainteresirano da se nađe u ambijentu *Prepekovog proljeća*«, izjavila je **Ana Marija Kaluđerović**, voditeljica Književnog kluba HKUPD-a *Stanislav Prepek*.

H. R.

U nedjelju, 21. travnja, u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu služena je misa u spomen na pokojne članove Književnog kluba HKUPD-a *Stanislav Prepek* – **Mladena Franju Nikšića**, **Ljerku Radović** i **Jelisavetu Buljovčić-Vučetić**.

Posjet biskupa Svaline Šidu

Veliki broj vjernika iz Šida, ali i okolnih župa šidske općine kojima upravlja preč. **Nikica Bošnjaković**, okupio se u nedjelju, 21. travnja, pozdraviti biskupa **Fabijana Svalinu**, prenosi Tiskovni ured Srijemske biskupije. Ovom prigodom biskup Svalina je prvi put obišao ovu srijemsku župu. Na početku slavlja djeca su prigodnim stihovima pozdravila biskupa i uručila mu darove u ime župljana.

Predsjedatelj slavlja je u homiliji govorio o slici Dobroga pastira, koja za kršćane ima mnogo značenja. Usporedio je pastira i najamnika, koji postoje u Crkvi i svijetu, te je na nama da ih prepoznamo i prema njima se postavimo. Kazao je kako se intimnost Isusa, Dobrog pastira i njegovih vjernika zasniva na ljubavi i povjerenju, te da samo ljubav veže ljude tako da se mogu međusobno upoznati. Ako nekoga ne ljubimo, ne možemo ga dobro ni poznavati, a Krist nas ljubi sve do smrti, zato nas dobro i poznaje.

Župnik se na kraju mise zahvalio svima koji su sudjelovali u organizaciji obilježavanja Nedjelje Dobrog pastira. Osobito se zahvalio biskupu koji je za posjet na ovaj znakoviti dan odabrao baš župu u Šidu. Prije završnog blagoslova biskup se još jednom obratio vjernicima: »Biskup kao biskup ne može učiniti mnogo ako nema svećenike, ako nema vas, vjernike, ako nema mladosti koja se okuplja i želi hoditi zajedno s nama na putu prema spasenju, prema onome na što nas uskrsli Krist Gospodin poziva. Ideja ne nedostaje, načina postoji, ali ništa bez svakog kamenčića u mozaiku Kristove slike koju mi činimo svojim životom i radom, još više svojim svjedočanstvom. Zato bih vam htio još jednom u srce staviti tu trajnu prisutnost molitve za svećenike, biskupe, za naše župne zajednice, za naše obitelji, da zaista budemo na visini svoga kršćanskoga zvanja, a isto tako i poslanja«.

Po završetku mise poljoprivrednici šidske župe iz njezinih filijala darovali su biskupa svojim proizvodima, a vjernici su potom ostali u druženju u župnom dvorištu na kojemu im se pridružio i mons. Svalina. Misno slavlje animirao je zbor mladih iz župe sv. Katarine, djevice i mučenice u Sotu.

Koncert zbora *Palma* u subotičkoj katedrali

Izvrstan koncert duhovne glazbe akademskog zbora Bazilike Srca Isusova *Palma* održan je 20. travnja u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske.

Ovaj zbor iz Zagreba u svom dugogodišnjem radu njeguje tradiciju čuvanja i izvođenja klasične sakralne glazbe, od gregorijanskih korala do djela suvremenih autora. Zbor okuplja uglavnom studente zagrebačkog Sveučilišta, a temeljna djelatnost zbora je obogaćivanje nedjeljne liturgije u matičnoj župi Presvetog Srca Isusova. Osim toga, zbor *Palma* nastupa i na brojnim koncerti-

ma, smotrama i natjecanjima, te na vjenčanjima i drugim obredima u crkvi.

Na programu koji su izveli gosti u Subotici našli su se gregorijanski korali, te skladbe **Josipa Vrhovskog**, **Albe Vidakovića**, **Ivana pl. Zajca**, **Mate Leščana**, **Adalberta Markovića**, **Anđelka Klobučara**, **Šime Marovića** i **Franje Dugana**, a zborom od 2015. godine ravna **Franjo Klinar**. Skladbe koje nisu bile a *capela* pratio je za orguljama **Dubravko Čepulić Polgar**.

Osim sudjelovanja na brojnim natjecanjima i smotrama, na kojima je zbor osvojio na desetke prvih nagrada, valja spomenuti i da je zbor u posljednjih nekoliko godina izveo velika vokalno-instrumentalna djela na cjelovečernjim koncertima: *Requiem* **G. Faurea** i **W. A. Mozarta**, *Oratorij de Noel* **A. Saint-Saënsa** te *Gloriu* **A. Vivaldija**, a u 2023. posebice ističu svečanu izvedbu rijetko izvođenog *Requiem* **J. Haydna**.

Ž. V.

Foto: Vedran Jegić

Mladi subotičke biskupije hodočaste na

SUSRET MLADIH

srijemske biskupije

"Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas"

19. 20. 21.

SUBOTA 11.5.2024.

CIJENA: 300 dinara

Autobus kreće iz Subotice ispred katedrale, a za detaljnije informacije ćemo vas obavijestiti.

Prijave na mail:
yministry.subotica@gmail.com

U prijavi je potrebno napisati:

- IME I PREZIME
- DATUM ROĐENJA
- ŽUPA S KOJE DOLAZITE
- VELIČINA MAJICE
- BROJ TELEFONA

PRIJAVE TRAJU DO 30.4.2024.

Devet utoraka sv. Antuna kod franjevac

Započela je velika devetnica u čast sv. Antuna Padovanskog koja obuhvaća devet utoraka sve do blagdana – 13. lipnja. Pobožnost i misa na oltaru ova- ga sveca u franjevačkoj crkvi sv. Miho- vila u Subotici služi se svakog utorka u 6, 9 i 17.30 sati.

Uskrsni koncert u Novom Sadu

Župni zbor *Laudanti* priređuje Uskrsni koncert, koji će biti održan 26. travnja (danas) u crkvi Imena Marijina u No- vom Sadu. Na programu, koji počinje u 20 sati, uz spomenuti zbor nastupa i ansambl harmonika, **Sava Antonov** (orgulje), **Milica Vranješ** (klavir) i **Mili- ca Majstorac** (sopran), dok je dirigent **David Bertran**. Ulaz je besplatan.

Jerihonsko bdjenje u Subotici

Jerihonsko bdjenje u Subotici u ka- pelici Crne Gospe kod franjevac bit će od 11. do 18. svibnja. Svi oni koji se žele uključiti i zauzeti sat klanjanja pred Presvetim mogu to učiniti putem apli- kacije koja je dostupna na društvenim mrežama Molitvene zajednice *Proroci*.

Natječaj za upis studenata Teološko-katehetskog instituta

Rektor Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije raspisao je natječaj za upis studenata na studije na Teološ- ko-katehetskom institutu Subotičke bi- skupije u akademskoj 2024./25. godini.

Studij traje četiri godine i na razini je visoke stručne spreme. Predavanja i seminari se održavaju vikendima (su- botama i nedjeljama) u Subotici u Pa- storalnem centru *Augustinianum*, a po završetku studija stječe se stručni na- ziv diplomiranog katehete. Prijave se primaju do 31. kolovoza 2024. godine.

Više o ovome možete čitati na [http:// catholic-su.rs/](http://catholic-su.rs/).

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Trs i loze

Biti kršćanin znači pripadati Kri- stu, a to pripadanje mora biti cjelovito, vidljivo u svakom našem djelovanju, u cijelom našem postojan- ju. Sama nominalna pripadnost, na koju čovjek sve češće pristaje i s ko- jom računa, za Krista ne znači ništa. On se predao za nas, te i od nas želi potpuno predanje. Stoga kršćanski život treba donositi svoje plodove, koji se itekako trebaju vidjeti izvana. No, oni nisu samo posljedica čo- vjekovih napora nego su posljedica njegovog ostajanja u Kristu. Božja ri- ječ pete vazmene nedjelje podsjeća vjernika što znači biti kršćanin. Nazi- vati se tim imenom znači životnu po- vezanost Krista i vjernika. On ostaje u nama i mi u njemu, sve drugo su prazne priče.

Donositi plodove

U evanđelju koje je zapisao evan- đelist Ivan (usp. Iv 15,1-8) Isus za sebe govori da je istinski trs, a mi loze. Loza ne može bez trsa, od njega joj dolazi život. Dok je s njime povezana, donosi svoje plodove. Plodovi našeg kršćanskog života dolaze od istinskog trsa iz kojega smo izrasli, iz Isusa Krista. Čovjek nikakva ploda ne može donijeti sam od sebe, no povezan s Kristom po- staje njegov svjedok u svijetu, uzor vjernika i nepokolebljivi navjestitelj Evanđelja, kao što su bili apostoli. Isus spominje i one koji ne donose roda, a koje Otac, vinogradar, siječe. Nije ovo slika kojom nas Krist želi uplašiti već želi opomenuti sve one koji ne ostaju u njemu da bez njega ne mogu, te da takve njihove odluke nose sa sobom posljedice, koje se sada ne vide, ali u vječnosti će iteka- ko biti vidljive.

Isus kaže da bez njega ne može- mo ništa učiniti. A suvremeni čovjek živi kao da Boga nema. Da čovjek može bez Boga samo je privid i varka ovoga svijeta, jer u konačnici i svijet postoji zahvaljujući njego-

voj dobroti. Čovjek zaboravlja da je samo Božje stvorenje, te da u sebi nosi mnoge slabosti s kojima se ne može sam izboriti. Ni dobro čovjek ne može činiti bez Boga, niti čak vjerovati, ako mu to nije dano. Bog nam daje obilje svojih darova, ali ih mi često odbijamo i tako postajemo loze bez roda, koje će na kraju biti odstranjene. Zato je vrijeme da se prenememo iz kršćanske uspavanosti, da se povežemo s Kristom, jednim istinskim trsom, koji nam daje život vječni. Zaboravljamo da je ovaj život prolazan, i previše se fokusiramo na ono što u ovome životu donosi neke pogodnosti koje cijeni svijet, a kršća- nima se samo zovemo iz običaja, iz nekih razloga koji s Kristom nemaju veze. On nas opominje da takvo kr- šćanstvo to zapravo i nije, te da na taj način ne možemo donijeti nikakve plodove. No, ljubav je njegova tolika da nam daje nove šanse da promije- nimo tijek svojega života, te postane- mo oni koji su s njime povezani.

Biti u Kristu

A ako se pitamo kako ostati u Kri- stu, Ivan u svojoj poslanici daje od- govor: »I ovo je zapovijed njegova: da vjerujemo u ime Sina njegova Isu- sa Krista i da ljubimo jedni druge kao što nam je dao zapovijed. I tko čuva zapovijedi njegove, u njemu ostaje, i On u njemu« (1Iv 3,23-24). Toliko jednostavno zvuči i toliko poznato, a ponekad toliko teško provesti u djelo. Ipak, Božja ljubav čini nas sposob- nima vjerovati i ljubiti, ukoliko joj se ne opiremo. I još nas Ivan podsjeća da ne ljubimo riječju i jezikom nego djelom i istinom. Tako nam je ukratko prenio cijeli smisao kršćanskog živo- ta, koji nas na ovozemaljskim putovi- ma vodi u vječni život. Zato tražimo Krista, na njega se oslanjajmo, da postanemo loze koje donose rod, oni koji se u svijetu žele prepoznavati ni po čemu drugom osim po svojoj kr- šćanskoj pripadnosti.

Sjećanje Tone i Pere Marcikića

Jožino selo

Naselje je to koje je početkom prošloga stoljeća imalo sve potrebne zanatsko-obrtničke usluge, od kovača, stolara i strugara do brijača i trgovaca, a njihove usluge koristili su, osim mještana, i putnici na relaciji Subotica – Pačir

Prije manje od 100 godina u okolici Subotice postojali su mnogi šorovi, zaseoci od kojih sada nema nikakvoga traga. Ponegdje uspomenu na nekadašnji život čuva križ kraputaš i šumarak u sred njive koji krije ostatke salaša. Takvu sudbinu imalo je i Jožino selo.

Naselje je to koje se nalazilo 15 km jugozapadno od grada, na križanju Pačirskog i Moravičkog puta; u blizini nekadašnje đurđinske i pavlovačke željezničke postaje. Prema iskazima kazivača, naselje je nastajalo u drugoj polovici XIX. stoljeća i trajalo je manje od sto godina; iseljavanje je započelo 50-ih godina uslijed nedostatka infrastrukture i gubljenja na značaju Pačirskog puta, a posljednji stanovnik Jožino selo napustio je 2000-ih.

Zanatske usluge

Jožino selo ime je dobilo po **Josipu Piukoviću**, ondašnjem obrtniku koji je imao salaš, trgovinu i bircuz na križanju puteva. Priče o ovom naselju s nama je podijelio njegov praunuk **Petar Marcikić** služeći se i zapisanim sjećanjima svoje pokojne mame **Tone Marcikić**, rođene **Stantić (Civik)** kojoj je Jožo bio djed po mami. Naselje je ovo koje je početkom prošloga stoljeća imalo sve potrebne zanatsko-obrtničke usluge, od kovača, stolara i strugara do brijača i trgovaca, a njihove usluge koristili su, osim mještana, i putnici na relaciji Subotica – Pačir.

»Moj dida Jožo drži je bircuz i špecerajski dućan koji je bio na samom ulazu u selo. Svrćali su ljudi koji su putovali da bi odmorili i napojili konje na bunaru koji je

bio na samom čošku. U isto vrime su i sami sebe okripili s čašom piva, sode i vina i napravili dobar špricer. U dućanu se kupovala najpotrebnija roba u to vrime: petrolin za lampaše, kvas, cigarete, duvan, čokolada, so, kenjača (za podmazivanje osovin kola), šećer, rogač, mak, mašina (šibica). U selu je postojao kovač **Farkaš Nandor**, stolar **Joso Kavčag**, sarač šuster **Stipan Bajić**, berber **Roko Gršić**, strugarsko-bravarska radionica koju je vodio **Nikola Poljaković (Puvol)**. Na neki način sve što je trebalo za tadašnje žitelje«, zapisao je Marcikić sjećanja svoje mame Tone koja se rodila na Jožinom selu i ondje živjela do '48. kada se udala i otišla u drugi đurđinski šor.

Marcikić kaže kako mu je mama pričala da je ovo naselje imalo 20 salaša kojima je gravitiralo još 50-ak salaša iz okolnih šorova. Naseljeni su bili hrvatskim življem, a obitelji koje su živjele na ovom području u ušorenim salašima bile su **Stipić**, Stantić (Civikovi), **Gusterovi**, **Čobanovi**, **Čović**, **Orčić** (**Garinovi**, **Varnjačarovi**), **Matković**, **Dulić**, **Pletikosić**...

Čuva Marcikić i rado prepričava i svoja sjećanja na Jožino selo i odlaske kod majke i dide na salaš u goste. Zapamtio je, kako kaže, priču da je majka **Jela** kada bi se vraćala iz grada iz nabave, često pješice, stazom uz prugu, dolazila kući, ne bi li uštedjela na karti za vlak 5-6 dinara. Kaže, sjeća se i pradjeda Jože koji je sjedio uz ogradu, s uvijek nakrivljenim naočalama i pričao mu razne dogodovštine i o svom vinogradu u Tavankutu.

Proštenje na Spasovo

Osim gospodarskog, ovo naselje je imalo i bogat kulturni život. Prema sjećanju Tone koje je 2009. zapisao

naš sugovornik Marcikić, postojala je tamburaška banda, organizirani su igrokazi i igranke, a najveća slavlja bila su tijekom velikih blagdana i proštenja koje se ovdje obilježavalo na Spasovo. Škola na području Jožinog sela nikada nije postojala, a djeca su obrazovanje stjecala u susjednom Pavlovcu, udaljenom nekoliko kilometara.

»Moj otac **Joso Stantić**, njegov brat **Nikola** i **Sive** ko i braća **Tomica**, **Antuš** i **Ante Miljački (Matakovi)** imali su tamburašku bandu i svake nedilje održavane su igranke – balovi. Dokaz da je postojala banda sviraca je i članska karta mog oca 'Udruženje muzikanata u kraljevini Jugoslavije' iz 1937. godine. Za vrime svetkovine Božića, Uskrsa i ostali svetaca, pripremali su se igrokazi koje je pripremala **Marija Stantić** (Civička) koja je sarađivala sa subotičkim Narodnim kazalištem. Jedno vrime, nekoliko godina na Spasovo je održavano proštenje kad su iz varoši dolazili sa šatrom šećeraši pa i žužaljke. Pišće su dogurali kolica sa sladoledom iz varoši, tu se okupilo cilo selo i okolina. U to vrime nije postojao Đurđin sem željezničke stanice«, zapisana su sjećanja pokojne Tone.

S obzirom na to da im je najbliža crkva u Đurđinu, koja je izgrađena tek 1935., mještani Jožinog sela molili su se »pod Garašovim križom«, kojega su 1912. podigli **Joso** i **Marga Kujundžić** zvani **Garašovi**. Križ je i danas u životu i čuva od zaborava sjećanje na Jožino selo.

»I danas mislim o svemu šta je kadgod bilo, kako se živilo. Tuga ostaje u meni, jel tog nema više ništa, prava pustinja, samo su ostala dva puta, raskršće i križ pored puta«, rekla je Tona nekoliko godina prije nego što je umrla 2011.

J. D. B.

O prezimenima bačkih Hrvata (LXXVII.)

Demerac

Dugogodišnji subotički gradonačelnik **Károly Bíró**, koji je obilježio jednu epohu u povijesti Subotice 1902. – 1918., posljednja dva desetljeća Subotice pod vrhovnom vlašću Budimpešte, potjecao je s materine strane od jedne somborske patricijske obitelji hrvatskog podrijetla. Njegova mater **Janka Demerac** (1825. – 1903.) umrla je nedugo nakon što je njen sin postao gradonačelnik (prosinca 1902.). Interesantno je da je i otac posljednjeg predratnog subotičkog gradonačelnika **Antal Bíró** (1818. – 1914.) umro istoga dana kada je u Suboticu stigla vijest o padu Beograda pred austrougarskom vojskom. Naime, 2. prosinca 1914. gradonačelnik Subotice i dvorski savjetnik Károly Bíró primio je poslije podne u četiri sata službenu vijest od vladinog povjerenika za južne krajeve Ugarske (délvidéki kormánybiztos) **Béle Talliana** da je Beograd »u našim rukama« (Belgrad kezünkben van). Između sedam i osam sati navečer u Subotici su izvještane zastave i upaljena svjetla na zgradama u znak radosti. I dok je kurija obitelji Bíró s vanjske strane bila prigodno iskićena, unutar je vladala žalost.

»U tišini je zaspao jedan mađarski domoljub, svjedok velikih vremena, Antal Bíró, bivši gradski zastupnik, glavni blagajnik, veliki kapetan, glavni sudac i na koncu službenik i predsjednik subotičkog sudskog stola u dobi od 97 godine«, piše *Bácskai Hírlap* od 3. prosinca 1914. U nastavku piše: »I glasni usklici na ulici su se probijali kroz zatvorena prozorska okna pored samrtne postelje bijelog starca, kraj koje je gradonačelnik ronio suze, posljednji put ljubeći hladne ruke svog oca«.

Genealogija Janke Demerac

Obitelj Demerac javlja se u Somboru sredinom 18. st. Dana 10. X. 1756. je rođen **Mihovil**, sin **Mihovila Demerca** i izvjesne **Ane**. Mihovil mlađi je 24. II. 1778. oženio **Katarinu Mareković**. Iz tog braka je rođen sin **Ivan** (r. 18. II. 1786.). I prilikom vjenčanja Mihovila mlađeg i K. Mareković kao i prilikom krštenja njihovog sina Ivana, kum je bio presvijetli gospodin (perillustris Dominus) **Josip Marković**, gradonačelnik Sombora. Ivan Demerac je oženio **Barbaru Oravec**. Iz tog braka je 28. IV. 1825. rođena Janka Demerac, mater subotičkog gradonačelnika Károlya Bíróa.

Nije poznato koliko je Bíró poznavao slavensko (hrvatsko) podrijetlo svoje matere. U svakom slučaju, hrvatski korijeni nisu ga spriječili da izraste u pobornika i sprovodnika deslavenizacije Subotice na razini gradske uprave.

Bíróov odnos prema Bunjevcima

Bíró je 1890-ih okupio oko sebe krug liberalno orijentiranih intelektualaca, posjednika i poduzetnika s kojima

Dr. BÍRÓ KÁROLY
Szabadka sz. kör. város polgármestere

je osnovao *Gazdakör* (Gazdački krug). Među njegovim pristašama je bio i posjednik **Lazo Lipozenčić**. Bíró je zauzeo oporbeni stav prema subotičkom gradonačelniku **Lazi Mamužiću**. Konačno, koncem 1902. Bíró je došao na vlast u Subotici. Nastavio je urbanističke potpore Laze Mamužića, ali je u isto vrijeme gušio bunjevačke snage. Bunjevački intelektualci okupljeni oko lista *Neven* stekli su dojam da Bíró čini sve kako bi uklonio tragove Bunjevaca u Subotici. Primjera radi, *Neven* od 1. VII. 1905. piše kako je Bíró odbio pomoć jednom mađarskom novinaru, koji je htio prikazati bunjevačke običaje u glavnim crtama i slikama. Također, kada je **Julije Varosy**, kalački nadbiskup, posjetio Suboticu 1906. na subotičkom kolodvoru nije bilo predstavnika Bunjevaca, »jer naš Bírov je bio tako susretljiv te nijednu bunjevačku korporaciju nije pozvao, da učestvuje pri dočeku i da idje na podvorenje njegovoj preuzvišenosti« (*Neven* od 1. VI. 1906.). **Josip Vojnić Hajduk** (1872. – 1935.) bio je jedan od rijetkih rodoljubivih Bunjevaca koji su primljeni u gradsku upravu za vrijeme Bíróove vladavine. On je postao gradski odvjetnik na preporuku Laze Lipozenčića i **Đule Vojnića Tunića**, Bíróovih suradnika. Međutim, Vojnić Hajduk je brzo napustio taj položaj, jer je »uvidio da na njega Bírov prekim okom gleda« (*Neven* od 7. X. 1922.). Ukratko, kako sumira **Mijo Mandić** »Bírovljeva vlada, sa svojim Mađarima nije se starala toliko za dobru varošku upravu, koliko za to, da Suboticu što većma pomadžari, a bunjevačkim općinarima dijelila je lijepe jabuke za učinjene zasluge« (*Neven* od 14. X. 1922.).

Žedničko vjenčanje 70-ih

Prije 50 godina vjenčanja su značajno bila drugačija od današnjih. Razlikuje se svaki segment svadbe – od mjesta proslave, načina pripravljanja hrane, broja uzvanika, muzike, dužine trajanja... Tako je i svadba **Zlate Horvat** i **Cvitka Arpada** iz Žednika bila po mnogo čemu drugačija nego što se danas obilježavaju vjenčanja.

Kako je izgledala ta svadba 1975. godine pričao nam je mladin brat, **Josip Horvat**.

»Budući da su oboje iz Žednika, sve je i obavljeno ovdje. Građansko vjenčanje u prostorijama Mjesne zajednice, crkveno u našoj crkvi, a proslava je bila zajednička u našem dvorištu u šatri. Iako je u to vrijeme bilo često da se slavi odvojeno, oni su se dogovorili da im bude zajedničko jer su imali malo gostiju, oko 80. Bila je to svadba u kojoj se nije palio auto, sve se obavljalo pješice, jer je sve bilo blizu«, kaže mladin brat Josip.

Povorka do crkve

Na fotografiji se vidi prednji dio povorke kada se išlo na crkveno vjenčanje. Fotografirano je ovo na Beogradskoj cesti, a interesantno je što se vidi da je tad ona bila kaldrma – samo ovaj dio koji prolazi kroz Žednik.

»Prve su sestre od tete, to su enge – **Ljubica Sabo** (sad **Kostić**) i **Piroška Horvat**. Drugi par smo moja djevojka i ja, a iza se vidi kum **Lajčo Sabo**, naš tetak koji vodi mladu na vjenčanje. Nakon mlade ide kumova žena, a iza nje su mladoženja i njegov kum. Potom je išla rodbina, prvo roditelji pa ostali«, priča Horvat.

Što se tiče redoslijeda događanja toga dana, Horvat kaže kako se nakon što je mladoženja došao kod mla-

de da je isprosi odigralo kolo, malo provešilo i krenulo na građansko i crkveno vjenčanje. Nakon obreda vratili su se na lokaciju gdje je bilo slavlje. U ponoć okretanje mlade pa ponovno jelo (sarma) i veselje uz muziku do ranojutarnjih sati.

Šatra u kući

»Tad su svadbe bile uglavnom po kućama, u *šatri*. To je bio slučaj i s njihovom svadbom, što znači da je bilo puno, puno više priprema oko svega nego što ima danas kada se ide u restoran na sve gotovo. Svadba je bila u subotu, a u srijedu-četvrtak je donesena *šatra* iz Čantavira sa svim posuđem i escajgom. Tad smo je i postavljali, a kićenje je išlo kasnije, recimo u petak-subotu. U petak se počinjalo i s pripremom hrane – klala se perad, svinja... Puno hrane je dolazilo iz uzgoja domaćina kuće. Uvijek je bila jedna glavna kuharica, koja je bila plaćena za to i nekoliko pomoćnih. Rad u kuhinji i konobarenje je uglavnom išlo na mobu. Bili su to susjedi, daljnji rođaci; jedni drugima su išli pomagati i to se pamtilo i uzvraćalo. Neki od njih su bili gosti na svadbi, ali su dolazili te dane ranije pomagati oko pripreme svega. Domaćin bi im poklanjao ručnik i kecelje za uspomenu, kao mali znak pažnje«, kaže Horvat koji je u vrijeme sestrine svadbe još bio neoženjen i živio u kući te je i sam sudjelovao u svim pripremama.

Kaže, koliko je posla bilo prije, slično toliko je bilo i nakon svadbe jer se sve moralo pospremiti:

»Puno je bilo posla i prije i poslije tog dana. Dva tjedna je kuća bila puna ljudi«.

J. D. B.

Održana Pokrajinska smotra recitatora u Sečnju

Zlatna diploma za Emiliu Tonković

Emilia Tonković, učenica 4. razreda OŠ *Ivan Milutinović* iz Subotice, osvojila je zlatnu diplomu na 54. Pokrajinskoj smotri recitatora *Pjesniče naroda mog* koja održana od 19. do 21. travnja u Sečnju.

Tijekom tri dana u ovom banatskom selu nastupilo je oko 130 recitatora iz cijele Vojvodine koji su prije toga, svatko u svojoj zoni i kategoriji, odnosno uzrastu, bili proglašeni za najbolje recitatore. Poeziju su kazivali na svom materinskom jeziku te su se čule interpretacije na hrvatskom, srpskom, mađarskom, slovačkom, rumunjskom, rusinskom i romskom jeziku. Najbolje recitatore, podijeljene u tri dobne skupine (mlađi, srednji i stariji uzrast), pratio

je peteročlani žiri koji je svakoga dana dodjeljivao po 18 zlatnih diploma od kojih su odabrani i onih devet koji će nastaviti natjecanje na Republičkoj smotri recitatora *Pjesniče naroda mog* 18. i 19. svibnja u Valjevu.

Osim Emilie Tonković, koju je za ovo natjecanje pripremila njezina učiteljica **Sanja Dulić**, na hrvatskom jeziku u kategoriji srednjoškolaca nastupio je i **Marijan Rukavina**, recitator Hrvatske čitaonice Subotica.

Lijepo je što još uvijek ima djece koja vole poeziju i uz to je kazuju drugima na svom materinskom jeziku. Tako šire ljubav i populariziraju ne samo pjesništvo već i vlastiti jezik koji s ponosom govore.

B. I.

I mi čuvamo naš planet

Mališani iz vrtića *Marija Petković – Biser* na Dan planeta Zemlje, 22. travnja kroz »igru tišine« razmišljali su o tome kako i sami mogu doprinijeti očuvanju okoliša, te su plastični otpad odvajali za reciklažu.

Djeca iz vrtića *Marija Petković – Sunčica* proslavili su Dan planeta Zemlje tako što su izradili vlastite eko-krune. Na krunicama su se našla prava remek djela na temu kako sačuvati prirodu: voziti bicikl, reciklirati, koristiti platnene vrećice...

Riješi zagonetke i na zadanom mjestu upiši točno rješenje.

1. Leti, a krila nema,
plače, a oči nema. _____
2. Ne vidiš me al' sam jak.
Dižem sve u zrak. _____
3. Samo noću bdijem,
na nebu se krijem,
mlad, star ili ljut
uvijek sam k'o limun žut. _____
4. Ja sam drvo
»šumska princeza«
bijela sam i lijepa
i zovem se... _____
5. Svatko ga znade:
Crvene je brade,
A zuba žuta,
Na sebi nosi
Devet kaputa. _____
6. Velike ima oči,
lovi rado baš po noći,
poslije svakog dobrog lova,
spavati ide... _____
7. Kratke noge, dugi kljun,
tijelo mi je kao čun.
Kada hodam, nije varka,
ja se ljuljam kao barka. _____
8. U staji stanuje,
mlijeko nam daruje,
travom se hrani,
rogovima brani. _____
9. Ja sam djeco šumska kuma,
hitrih nogu, bistra uma.
Kabanica moja riđa,
svakome se lovcu sviđa. _____
10. Imam oka tri,
al' ni jedno ne vidi.
Ali moje oči mnogo znače
za pješake i vozače. _____

Rješenje: 1. oblak, 2. vjetar, 3. mjesec, 4. breza, 5. kuruz, 6. sova, 7. patka, 8. krava, 9. ilija i 10. semafor.

Hrckov spomenar

ZOVEM SE: **Antonija Francišković**

IDEM U ŠKOLU: OŠ *Matija Gubec*, Tavankut – 1. a razred

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: folklor i hip-hop

VOLIM: družiti se s obitelji, a posebno s malom sestrom koja je beba

NE VOLIM: kad moja sestra plače

U SLOBODNO VRIJEME: volim učiti i igrati igrice

NAJ PREDMET: tjelesni odgoj

KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: pjevačica

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Prodaje se trobojni plug (14 cola) obrtač *regent* fiksno s predplužnjacima i 2 crtala i 2 kotača u radnom stanju (2.200 eura). Telefon: 064-228-11-00.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa više. Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsAppa ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25
Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m²
Tel: 063/738-97-85

Prodajem njivu u Mišićevu površine 2 katastarska jutra, 14.000 eura. Informacije na telefon 064/300 76 14.

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade voćke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša, Služba za zaštitu okoliša i održivi razvoj, temeljem članaka 10., 29. i 30. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. galsnik RS*, br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST
O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA ZATEČENOG STANJA PROJEKTA NA OKOLIŠ

Podnositelj zahtjeva Fondacija »Panonija«, Age Matužića br. 9-11, Subotica, podnio je dana 19. 3. 2024. godine Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja zatečenog stanja na okoliš projekta: Izdavanje pojedinačne dozvole za korištenje radio-frekvencijskog spektra za radio-difuznu stanicu Radio »Pannon«, produžavanje rada na postojećoj lokaciji, na katastarskim parcelama br. 33900, 33910 i 33900/3 K. O. Donji grad, Subotica (46.07486°, 19.62861°), evidentiran u pisarnici Gradske uprave Subotica pod brojem IV-08/I-501-34/2024;

Uvid u podatke i dokumentaciju iz predmetnog zahtjeva može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na okoliš osobno ili poštom (Trg slobode br. 1, Subotica, Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša – Služba za zaštitu okoliša i održivi razvoj, I. kat, soba 129).

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji

VAŽI DO 30. 4. 2024.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.
Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.
Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.
Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:
– ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
– utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
– srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
– četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*
Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sat i 45 minuta.
Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019), Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKIH PROJEKATA

za izgradnju solarnog parka »Dubrava 1« (dijelovi kat. p. br. 7229, 7230, 7231 i 7232 K. O. Bajmak), Grad Subotica
za izgradnju solarnog parka »Ciglana 1« (dijelovi kat. p. br. 7208/1 i 7209/1 K. O. Bajmak), Grad Subotica i
za izgradnju solarnog parka »Ciglana 2« (dio kat. p. br. 7218 K. O. Bajmak), Grad Subotica

(naručitelj projekata – PTP »DUBRAVA«, d.o.o. Bajmak)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkim projektima od 7. do 13. svibnja 2024. godine, svakog radnog dana od 8 do 12 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekti se mogu pogledati i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotice www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnih Urbanističkih projekata je »APAPROING« biro za inženjering i projektiranje, Apatin.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 7. do 13. svibnja 2024. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

GRADSKA UPRAVA GRADA SUBOTICE TAJNIŠTVO ZA GRAĐEVINARSTVO

Sukladno članku 50. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i čl. od 55. do 68. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade planskih dokumenata (*Službeni glasnik RS*, br. 32/19)

o g l a š a v a JAVNI UVID U NACRT PLANA DETALJNE REGULACIJE ZA DIO MZ »CENTAR II« U SUBOTICI

Javni uvid može se obaviti od 7. svibnja do 5. lipnja 2024. godine, radnim danima od 8 do 12 sati u Gradskoj upravi Subotice, Trg slobode 1.

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid u Plan u Gradskoj upravi Grada Subotice, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 204 i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotice www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 7. svibnja do 5. lipnja 2024.

Javna sjednica Komisije za planove bit će održana 13. lipnja 2024. godine u 13 sati u zgradi Stare gradske kuće (u Plavoj sali), Trg slobode br. 1.

Pravne i fizičke osobe mogu pred Komisijom za planove obrazložiti svoje primjedbe koje su u pisanom obliku dostavljene tijekom javnog uvida.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019), Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju hale – pogon za remont elektromotora Subotica, k.p. 6188/1 i 6188/4 K. O. Novi grad

(naručitelj projekta – ELEKTROREMONT, d.o.o. Subotica)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkom projektu od 7. do 13. svibnja 2024. godine, svakog radnog dana od 8 do 12 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotice www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je »PROSTOR« za urbanizam, projektiranje i inženjering, d.o.o. Ada.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 7. do 13. svibnja 2024. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravak, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19, 9/20, 52/21 i 62/23) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019), Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

Urbanističko-arhitektonske razrade lokacije za izgradnju poslovno-komercijalnog objekta na

k.p. br. 10353/3 K. O. Donji Grad u Subotici

(naručitelj projekta – MD INŽENJERING SU, d.o.o. Subotica)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o urbanističkom projektu od 7. do 13. svibnja 2024. godine, svakog radnog dana od 8 do 12 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internetskoj stranici Grada Subotice www.subotica.ls.gov.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je Javno poduzeće za upravljanje cestama, urbanističko planiranje i stanovanje, Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 7. do 13. svibnja 2024. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Katarina Buljovčić.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Komisiji za planove.

Vruća završnica 1. HNL

Rijeka i Dinamo odlučuju o prvaku

Foto: HINA/ Miljenko KLEPAC

Iako su, sve do prije nekoliko prvenstvenih kola, borbu za naslov prvaka ravnopravno vodile tri najbolje hrvatske momčadi – *Rijeka*, *Dinamo* i *Hajduk*, s nekoliko uzastopnih rezultatskih kikseva splitski *bili* su utruku za tron morali prepustiti riječkim *bijelima* i zagrebačkim *modrima*. Tako sada, pet kola prije kraja, momčadi **Željka Sopića** i **Sergeja Jakirovića** samostalno odlučuju o svojoj šampionskoj sudbini, a njihov izravni duel 5. svibnja mogao bi i izravno odlučiti o naslovu prvaka za sezonu 2023./24.

Rijeka

Proljetna riječka nogometna fantazija i dalje traje, a zadovoljna *Armada* (navijačka skupina) ne šteti svoja grla i dlanove na izuzetnom pobjedničkom nizu. Riječani ovoga proljeća nižu pobjede, kako u prvenstvu (samo jedan poraz) isto tako i u kupu, gdje ih očekuje finalni dvomeč s *Dinamom* za pobjednički trofej. Zanimljivo je istaknuti kako je klupska logistika napravila izuzetan potez dovođenjem nekoliko nogometaša čije su inozemne karijere bile u svojevrsnom procjepu (**Pjaca**, **Pašalić**, **Smolčić**, **Marić**, **Mitrović**), a sada su razigrani i ponovno interesantni za buduće ino transfere. Hoće li to biti dovoljno za naslov i hoće li *Rijeka* izdržati u predstojećem finišu, vidjet ćemo uskoro.

Dinamo

Unatoč nešto lošijem startu i razočaravajućim nastupima u kvalifikacijama za Ligu prvaka i Ligu Europe, višestruki prvak Hrvatske je puno toga nadoknadio u finišu jesenske i nastavku proljetne sezone u 1. HNL. Izborili su europsko proljeće u Ligi konferencije, prošli čak i favorizirani *Betis* (Španjolska), nakon ispadanja od PAOK-a dali puni gas na domaćim travnjacima. Iz-

dominirali su *Hajduka* i svladali ga u oba susreta na Poljudu (prvenstvo i kup), posve se bodovno približili vodećoj *Rijeci* (-2) i izborili plasman u finale nogometnog kupa. Također, nakon puno vremena, u potpunosti odlučuju o svojoj sudbini, jer ih pobjeda protiv *Rijeka* na Rujevici stavlja na prvo mjesto. Dodatno, nakon puno trzavica i traženja trener Jakirović uspio je posložiti pobjedničku momčad u kojoj solidne partije pružaju **Nevistić**, **Baturina**, **Kulenović**, **Sučić** i dr., a koju suvereno predvodi najbolji domaći igrač – **Bruno Petković**.

Rasplet

Osim već pomenutog derbija za prvaka koji će se igrati na Rujevici u nedjelju, 5. svibnja, *Rijeku* očekuju još dueli protiv *Lokomotive*, *Osijeka* i *Varaždina* u gostima, te domaći susret posljednjeg kola protiv *Slavena*. S druge strane šampionske utrke, *Dinamu* predstoje domaći dueli s *Osijekom* i *Rudešom* (posljednje kolo), te gostovanje kod *Varaždina*, *Rijeke* i *Slavena*.

D. P.

TENIS

Čorić brani polufinale

Na terenima sportskog kompleksa Caja Magica u glavnom gradu Španjolske ovoga tjedna igra se ATP turnir iz serije Masters 1000. Najbolji hrvatski tenisač današnjice **Borna Čorić** imat će težak zadatak obraniti odličan prošlogodišnji rezultat kada je uspio izboriti plasman u polufinale. Prema ždrijebu glavnoga turnira, Čorić bi u prvom kolu trebao igrati protiv jednog od kvalifikanata.

KOŠARKA

Spartak i MZT za finale

Doigravanje za naslov prvaka u regionalnoj ABA2 ligi stiglo je do poluzavršnice, a *Spartak Office Shoes* igrat će za finale protiv MZT-a (Makedonija). Prvi susret se igra u Skoplju u subotu, 27. travnja, dok je uzvrat u Subotici za tjedan dana (4. svibnja). Mjesto u finalu izborit će momčad koja bude bila bolja u ova dva duela (pobjede i koš razlika). U drugom polufinalu sastaju se *Vojvodina* i *Podgorica* (Crna Gora).

Pokrajinsko tajništvo za urbanizam i zaštitu okoliša, temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Službeni glasnik RS*, br. 135/04 i 36/09) objavljuje

OBAVIJEST

o podnijetom zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja na okoliš

Nositelj projekta »SONORA« D.O.O., Blaška Rajića 11/35 iz Subotice, podnio je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na okoliš Projekta: Eksploatacija građevinskog pijeska na površinskom kopu »Donji Tavankut« kod Subotice na novom eksploatacijskom polju u okvirima bilansnih rezervi pijeska, na k. p. br. 1810, 1811, 1812, 1813, 1814, 1818, 1819, 1820, 1821/1, 1821/2, 1824, 1825, 1827, 1828, 1830, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1848, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870/1, 1870/2, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894/1, 1894/2, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901 i 1902 K. O. Tavankut.

Podaci i dokumentacija iz zahtjeva nositelja projekta mogu se dobiti na uvid u prostorijama Pokrajinskog tajništva za urbanizam i zaštitu okoliša, Bulevar Mihajla Pupina 16, Novi Sad (prizemlje, ured br. 46), na telefon 021/487-46-90 ili na upit na adresu olivera.vucinic@vojvodina.gov.rs, natasa.knezevic@vojvodina.gov.rs i ana.crvenkov@vojvodina.gov.rs.

Svi zainteresirani, u roku od 10 dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti svoje mišljenje u pisanoj formi na adresu Tajništva.

Turnir u stolnom tenisu u Golubincima

Prigodom proslave crkvenog goda sv. Jurja, članovi HKPD-a Tomislav iz Golubinaca organizirali su

20. travnja turnir u stolnom tenisu. Prvo mjesto osvojio je **Damir Kolarić** iz Rume, drugo **Adrian Kolarić** također iz Rume, dok je treće mjesto pripalo **Zvonku Žarkoviću** iz Golubinaca. Kako navodi dopredsjednik golubinačke udruge **Igor Gašparović**, ovo je drugi put da se održava turnir u organizaciji njihove udruge, a sve u cilju druženja i povezivanja članova udruga koje djeluju na prostoru Srijema. Izrazio je nadu da će iduće godine biti veći broj sudionika i gostiju te da će ova sportska manifestacija i dalje biti održavana u njihovoj udruzi.

S. D.

POGLED S TRIBINA

Ždrijeb olimpijskog turnira

Prošloga tjedna je obavljen ždrijeb za muški rukometni turnir na predstojećim Olimpijskim igrama u Parizu. Voljom kuglica-ceduljica Hrvatska je svrstana u skupinu A u kojoj će se boriti protiv selekcija Španjolske, Slovenije, Njemačke, Švedske i Japana. Zanimljivo je istaknuti jedan izuzetno važan detalj: Francuska kao domaćin igara imala je priliku birati skupinu, ali se odlučila izbjeći Hrvatsku i zaigrati skupa s Danskom, Norveškom, Mađarskom, Egiptom i Argentinom u skupini B. Je li na ovu odluku utjecala okolnost kako će u Parizu na hrvatskoj klupi sjediti proslavljeni islandski stručnjak **Dagur Sigurdsson**, koji je u dodatnim kvalifikacijama za Olimpijadu naprosto preporučio momčad nekadašnjih dvostrukih olimpijskih šampiona? Odgovor zna samo vrhuška francuskog rukometnoga stožera, ali je u svakom

slučaju mnogo bolje i znatno lakše izbjeći Francuze u prvom dijelu rukometnog turnira. Ovakav rasplet situacije jamčno odgovara i hrvatskom stožeru koji je dolaskom renomiranog rukometnog znalca umnogome ojačao nade kako bi poslije dugih sušnih godina reprezentacija mogla stići do neke nove medalje. Prema programu natjecanja u glavnom gradu Francuske, nakon izlučnih susreta po skupinama, četiri prvolasirane momčadi izborit će mjesta u četvrtfinalu. Hrvatska će se šesti puta u svojoj sportskoj povijesti natjecati na Olimpijskim igrama, a dva puta je bila zlatna (Atlanta 1996. i Atena 2004.) i jednom brončana (London 2012.). Na koncu, parafrizirajući riječi novog izbornika, možda ćemo i najbolje shvatiti s kakvim namjerama se putuje u Pariz.

»Postoje dva načina kako se može ići na Olimpijske igre. Ili kao turist ili idete po medalju. Ja želim ići po medalju«, rekao je Dagur Sigurdsson.

Pa neka tako i bude!

D. P.

Umotvorine

- * Budi vrijedan poštovanja, a ne pažnje.
- * Bez dobrote, inteligencija je slijepa.
- * Ne lome jaki već oni prema kojima si slab.

Vicevi, šale...

Zaljubljeni par pod zvjezdanim nebom, pa će mo-
mak:

- Vidi, zvijezda padalica! Poželi želju...
- Željela bih da se vjenčamo!
- A nije zvijezda padalica, to je samo avion!
- A čime se ti baviš?
- Želim postati milijunaš kao moj otac.
- A otac ti je milijunaš?!
- Ne, i on želi postati milijunaš...

Mudrolije

- * Ljudi kojima najviše vjerujete nauče vas da ne vjerujete nikome.
- * Pitao sam vrijeme: Koje je rješenje? Odgovorilo je: Pusti me da prođem!
- * Početi od čistog lista nije teško, teško je promijeniti rukopis.

Vremeplov – iz naše arhive

Vatrogasci, Lemeš, 2013.

Didine pripovitke (iz knjiga Balinta Vujkova) Imenjaci

E, kaže, bio tako jedan gazda koji je imo zemlju i salaše na nekoliko strana. Ne radi ni jednu zemlju već sve izdaje pod arendu. Izmislio on ovako: zemlje imam dosta da možem živiti i brez rada, a i kad bi baš imo volju da gazdujem, zašto da uvijek drčem kaka će bit godina! Ovako, arendašima rodilo a ne rodilo, meni uvijek rodi kad meni moradu platiti arendu.

Nikad ne izda zemlju na više godina, da bi mogo arendaša kreniti kad oće, pa svake godine gleda da arendu udesi kako je njemu bolje. Ako je u izgledu da će rana bit na cini, on izdaje pod arendu za ranu, ako nije taki izgled, on u novcu, al šalangove nikad ne zaboravlja. U šalangove dobije i ogriva, debelo krmče i živine, a ne zaboravi uzeti i svoje iz voća na leđinama.

I tako ništa drugo ni ne radi već s vrimenta na vrime ide od salaša do salaša i sića arendaše šta su mu još dužni.

Jedared došo kod jednog malog arendaša baš posli užne, kad su dica bacila mačkama što je ostalo od užne. Na salašu se mačke baš ne maze, a kod sirotog arendašića se baš ni ne možedu maziti, i kad njim se štogod baci, onda sve navale ko hale. Navalile i sad sve mačke, al najviše jedan veliki mačak. Skočio u sridu, nakostušio se i ne da bliže. Kako će koja mačka zgrabiti štogod, a on nju noktima i zubima.

Arendašova dica se smiju okolo, a i gazdi se dopalo kako mačak nikom ne da bliže. Stao i on, pa viče mačku:

– Samo tako, drž, ne daj!

Uto izašo i arendaš, a evo za njim i žene, pa zovu gazdu unutra. Neće on dok ne vidi šta će naraditi veliki mačak već pita kako se zove da ga mož imenom rabrit.

Gazda pita za ime, a arendaš i arendašica se najedared spleli, pa bi štogod i kazali i ne bi. Kako će kazat kad su mačku nadili baš gazdino ime.

– Šta je, niste ga valjda zaboravili krstit? – gazda će u šalu.

On će u šalu, a arendašov najmanji derančić će:

– Nismo borme, on se zove Loša!

Arendaš i arendašica bi udarili derana po ustima, al se gazdi zdravo dalo na smij kad je čuo kako se mačak zove.

– Vidi, vidi, pa to je moj imenjak! Tako i treba! Valjda ste mu zato nadili moje ime što je tako lip debo i jak ko ja!

Arendaš i žena se sad samo zbunili, pa ne znadu el bi potvrdivali, el bi na dicu da čute, al derančić se oslobodio kad je vidio kako je gazdi drago, pa ga niko ne zadrži. Stao on prid gazdu ko mator i kaže:

– A, kako ne bi! Zato smo mu nadili to ime što je tako posrtan i sve grabi sebi! Gledajte ga, ni sad niko živ ne mož doć od njega do zalogaja!

Derančić se zapripovido, a gazda se najedared manio smija, pa se okrenio na petama i ode ko iz puške.

– Gazda Loša, pa nećete nam ni uć?! – arendaš će za njim. – Šta Vam je da najedared odete?

Al gazda skočio na kola i ni ne obazire se već ošinio konje i onda viknio:

– Za danas smo se dosta izrazgovarali!

Pričao Lazo Križanović

Hrvatske narodne pripovijetke, 1957.

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Sijat, gledat u nebo i moljit se

Prikjuče smo divanili od onog »da ti prođe vrime«, a nismo redovno ni otrisali usta posli užine a Marin će: »Ajte, dida, idemo malo do atara da vinimo naše žito. Ope' ima fudbal na televizije pa dok čekamo da nam prođe vrime idemo do atara«. Ta sto put sam reko da Marin kaže na misec da idem š njim, išo bi. Vala bi mi teško bilo otić š njim na taj truli zapad da mi zove, al ko zna. Ko što vidim, naviko sam se i na ovo njegovo »da nam prođe vrime«. Stigli do atara, ni unišli nismo kad ono Bože dragi atar se ne vidi. Ta lenija se ne vidi redovno. Mal vidiš, više ne vidiš. Više ne vidiš neg što vidiš. Taki prav do neba ne sićam se da sam vidio. Stali pa gledimo. Pitam Marina: »Marne, pa šta j' ovo? Jel ovo neko nevrime što j' sam u ataru, a u selu ga nema? Ta ko da se svaj prav cilog atara digo u nebo«. Sidimo i čekamo. Študiramo šta j' sade to. Kad ono, čeljadi, izronio traktor iz tog prava i vuče drljaču. Drljača vala taka velika da vata po sokaka. Zamislite, čeljadi, jedan traktor i jedna drljača zaprašili da se ne vidi cili atar. Vidimo i mi sade da se pripravlja zemlja za sijanje. Marin će: »Bome, dida, vite ovo neće izać na dobro. Ta i ja znadem da zimus ni bilo sniga a ni kiše, a kiše za cilo proliće par kapi. Kako će se u taku zemlju sijat? Ka' će, kako će i šta će tu od sijanja izniknit?«. Bome i ja se zaštudirao. Marin okrenio lemuzinu pa se zaputio drugim putem do naši njiva. Stigli. Bome sa' sam se još više zaštudiro i zabrinio. Ta naše žito jest da j' posijano na vrime, al koliko j' na početku bilo lipo toliko sad baš i nije. Jest da smo prija i potli sijanja napravili sve kako dragi Bog zapovida pa se još i moljili. Ova moja molji ujtru i uveć za naše sijanje. Naše žito mi ko nikako blidunjava, a i ko da i ritko, tamo ovako a onamo onako. Ta da j' sve kako tri-ba tribalo j' bit već do do priko kolina i zeleno ko gora, gusto ko četka. »Bome, dida, ako ovako ostane nagrabusili smo, obrali smo bostan, od žita ništa. Ako kiša ne spadne i led ne potuće bit će na kraju za sime«, Marin će. »Od maloći se sićam da si mi divanio da triba posijati a dragi Bog će se pobrinit, al brez vode za zemlju nema ni posla kako se kaže. Ostane sam sijanje. Kako sam gledao na mobilnom oće l bit kiše ovog miseca, bome nećemo se okišt. Da j' padala prija misec dana, bilo bi skoro kasno«, nastavlja Marin. Objašnjavam mu: »E, moj Marne, ta vala otkad znam da su počele te nove tehnologije kako se kaže, da se ima š čim bez muke sijat, potli posoljit, kopat, obrađivat, vozit... ispalo j' da j' najlakše i najvažnije posijati. Čak ti sve i du i još da potli na kraj platiš, bude šta ti dragi Bog da. Za kišu ćemo u nebo gledat. Ono što ima za navodnjavat je od pokojne Marije Terezije jel se i ovo novije sve zasulo, zaraslo, skoro da se i ne vidi di je. Ta digod mož što s' kaže rukom vodu dovatit, a njive nam suve. Pa još platimo i za odvodnjavanje a vodu ni sanjat. Puno j' tu divana, a malo posla. Sve možemo, al vodu dovuć ne znamo jel ne možemo. A bome plašim se i kad ju jedanput dovućemo biće skupa ko otrov. Za sve se ima, za oružje, za ubijati jel kako se moderno kaže za brinit se. Za to mora bit. A za brinit se za naše sijanje, da se ima šta jist pa još prodat i zaradit za to i nema. Šta 'š drugo neg posijati pa gledat u nebo, moljit se da će bit makar cina dobra«.

U NEKOLIKO SLIKA

**HKC Bunjevačko kolo
u Starim Mikanovcima**

Sok od bazge

Ove godine bazga nas je iznenadila cvjetanjem u travnju. Sada, dok je u punom cvatu pravo je vrijeme za pravljenje soka od nje. Mnoge ovaj okus vraća u djetinjstvo i podsjeća na bake kod kojih je sok od bazge bio neizostavan, a mi vam donosimo recept koji je vrlo jednostavan, čak i za ne tako iskusne kućanice.

Bazga je jedna od najstarijih biljaka na našem području i ima mnoga ljekovita svojstva. Zbog toga su je naši preci koristili za razne bolesti, od snižavanja povišene tjelesne temperature, pročišćavanja krvnih sudova, izbacivanja toksina iz organizma itd. Bogata je vitaminima A, B i C, brojnim mineralima i selenom. Može se konzumirati na različite načine, a njezina najrasprostranjenija uporaba je upravo kroz sok.

Sastojci:

30 cvjetova bazge
3 l vode
3 limuntusa
2 kg šećera

Priprema:

Svježe ubrane cvjetove dobro oprati pod mlazom tople vode te ih odložiti u dublju posudu. Na cvjetove sipati vodu i limuntus te sve dobro promiješati. Posudu poklopiti i ostaviti 24 sata uz povremeno miješanje kako bi cvjetovi otpustili što više arome. Potom na gazi procijediti sok, u njega dodati šećer, promiješati i ostaviti da se šećer rastopi. Potrebno je povremeno promiješati kako bi se šećer brže rastopio. Ako želite sačuvati sirup za kasnije, možete ga sipati u plastične flaše i staviti u zamrzivač ili u ovu količinu sipati pola vrećice konzervansa.

Sok od bazge može se praviti s običnom ili mineralnom vodom.

KuHaR tradicionalnih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1300 dinara

☐ 1 godina = 2600 dinara

*** INOZEMSTVO**

☐ 6 mjeseci = 75 eura

☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: OTPVRS22

VOJVOĐANSKA BANKA

AD MS FIL, SUBOTICA

IBAN: RS35325960160000218862

NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,

24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa

325950060001449230

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.

Hvala na razumijevanju.

RADIO MARIJA

Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCIJE:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

Radio Marija Srbije

Radio Maria play

ILI-ILI

Priključenje **BESPLATNO**

- + Birate između:
- 6 meseci po 1 dinar ili
 - 12 meseci sa 50% popusta

Astra
Telekom

011 44 22 009

